

**Дніпропетровська область
Томаківський район
Томаківська селищна об'єднана територіальна громада**

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
ТОМАКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ
ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
на період 2017 – 2022 рр.**

Розглянуто і затверджено на сесії Томаківської селищної ради (рішення «Про затвердження Стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2017-2022 роки» № 902-31/VII від 14.12.2017 р.)

Стратегія розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2017 – 2022 рр. : наук.-практ. розробка / Кол. авторів. – Керівн. авт. колективу: І.В. Калашник, Ю.П. Шаров. – Томаківка – Дніпро, 2017. – 132 с.

Авторський колектив: *Калашник І.В., Шаров Ю.П., Білашова М.В., Величко О.Є., Євтушенко Є.В., Матюхіна М.Л., Ушакова А.С., Чикаренко І.А., Чикаренко О.О., Щербяк Т.П.*

Науково-практична розробка презентує стратегію розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2017 – 2022 рр.

Охарактеризовано загальну методологію та особливості процесу розробки стратегії. Визначено географічний та адміністративно-територіальний профіль Томаківської об'єднаної територіальної громади та проведено аналіз поточної ситуації. Розглянуто сценарії розвитку громади, визначено основні характеристики моделі переходу до модернізаційного розвитку громади, на підставі чого реалізовано її стратегічний вибір – сформульовано місію, стратегічне бачення, пріоритети розвитку. З використанням результатів SWOT-аналізу сформовано цільовий блок стратегії. Запропоновано комплекс проектів реалізації обраних стратегічних пріоритетів розвитку громади, а для проектів першого часового горизонту реалізації стратегії (2017 – 2018 рр.) розроблено концептуальні паспорти проектів. Представлено результатний блок стратегії та охарактеризовано систему управління її реалізацією. Стратегія спирається на врахування пропозицій та думок представників громадськості й бізнесу щодо бачення напрямів розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади.

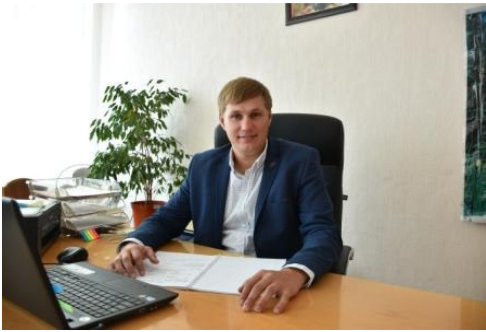
Науково-практична розробка буде корисною для слухачів системи підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, для практичних працівників, зокрема тих, хто працює в об'єднаних територіальних громадах або в умовах їх створення, для депутатів місцевих рад, старост та всіх, хто займається питаннями стратегічного планування розвитку українських сіл, селищ, міст, територій.

ЗМІСТ

<i>Звернення Томаківського селищного голови до громади</i>	3
<i>Робоча та експертна групи з розробки стратегії</i>	4
Вступ	7
1. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПРОФІЛЬ ТОМАКІВСЬКОЇ ОТГ, ЇЇ ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	9
2. СТИСЛА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОМАКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	11
2.1. Населення й демографія: загальні умови відтворення в громаді	11
2.2. Реальний сектор економіки та підприємництво, зайнятість	12
2.3. Соціальна та комунальна сфери, показники фінансової спроможності громади	18
3. SWOT-АНАЛІЗ ГРОМАДИ ТА МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ	22
3.1. SWOT-аналіз Томаківської ОТГ	22
3.2. Можливі сценарії розвитку Громади	31
4. СТРАТЕГІЧНИЙ ВИБІР РОЗВИТКУ ТОМАКІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	34
4.1. Місія, стратегічне бачення, пріоритети розвитку	34
4.2. Цілі розвитку Томаківської ОТГ та проекти їх реалізації	35
5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	40
6. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	45
7. УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ	48
ДОДАТКИ	53
Додаток А. Методологічні основи розробки Стратегії розвитку громади	54
Додаток Б. Розпорядження селищного голови про створення робочої групи	61
Додаток В. Результати опитування мешканців та підприємців Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади щодо соціально-економічної ситуації в громаді	66
Додаток Г. Розпорядження про створення Комітету з управління реалізацією Стратегії	69
Додаток Д. Паспорти проектів першого часового горизонту реалізації стратегії (2017-2018 рр.)	76

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДИ

***Шановні жителі
Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади!***

Сьогодні ми з вами знаходимось на важливішому етапі свого розвитку, адже з минулого року ми існуємо вже не просто як Томаківська селищна рада, а як об'єднана територіальна громада.

Світ складний і мінливий, і громади, як і люди, конкурують між собою – за ресурси та фінанси.

Бути успішним у цій боротьбі неможливо без конкретного, простого та зрозумілого дороговказу – стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади, яка дозволить визначити подальші шляхи свого розвитку, врахувавши при цьому інтереси та очікування кожного.

Максимальне залучення до процесу стратегічного планування різних верств населення є запорукою благополуччя та процвітання Томаківської громади. Кожен житель має бути переконаним: він живе у безпечному, якісному і комфортному середовищі. Тут є майбутнє у кожного, хто готовий пов'язати своє життя з нашою рідною Томаківкою. Тому для розробки стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади була створена Робоча група, до складу якої увійшли представники влади, бізнесу та громадськості.

Під час розробки Стратегії необхідно було дізнатися, якою бачать свою громаду у майбутньому її пересічні громадяни, підприємці, інші категорії населення. Для цього було проведено відповідне опитування, у якому взяло участь понад 300 респондентів. Результати опитування стали важливим елементом розробки стратегії, підґрунтям для визначення її основних складових: стратегічного бачення та стратегічних напрямів розвитку, формування стратегічних та операційних цілей, а також проектів їх реалізації.

І сьогодні я впевнений, що спільними зусиллями наша Томаківська селищна об'єднана територіальна громада стане такою, якою її бачать і учасники Робочої групи, що займалися розробкою Стратегії, і якою її бачите ви, шановні жителі об'єднаної громади – сприятливою для життя, реалізації всіх людських можливостей та щасливого майбутнього наших дітей!

Томаківський селищний голова

Іван Калашник

РОБОЧА ТА ЕКСПЕРТНА ГРУПИ

З РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАКІВСЬКОЇ ОТГ

Розпорядженням Томаківського селищного голови про створення робочої групи від 04 квітня 2017 року №58-р «Про створення робочої групи з розробки Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року» було затверджено склад Робочої групи з розробки стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади. Робоча група формувалася за змішаним принципом, тобто до її складу ввійшли працівники селищної ради, депутати селищної ради, члени виконкому селищної ради, приватні підприємці та представники від громадськості, а також залучені зовнішні експерти.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

КАЛАШНИК Іван Володимирович	Томаківський селищний голова
ЄВТУШЕНКО Євген Вячеславович	Перший заступник Томаківського селищного голови
БІЛАШОВА Мар'яна Василівна	Секретар Томаківської селищної ради
ВЕЛИЧКО Олексій Євгенійович	Начальник відділу ЖКГ, розвитку інфраструктури, комунальної власності, благоустрою, інновацій
МАТЮХІНА Марина Леонідівна	Начальник земельного відділу
КОБЯКОВ Сергій Григорович	Депутат Томаківської селищної ради
ГОЛОВКО Олена Вікторівна	Депутат Томаківської селищної ради
ЛАВРІНЕНКО Володимир Іванович	Депутат Томаківської селищної ради
БАРДАДИМ Євгеній Васильович	Депутат Томаківської селищної ради
БУЧИНСЬКИЙ Станіслав Юрійович	в.о. старости на території сіл: Кисличувата, Високе, Ганнівка, Грушеве, Запорізка Балка, Запорізьке, Миролюбівка, Новомиколаївка, Новомихайлівка, Новоукраїнка, Садове, Степанівка, Урожайне.
БАГЛАЙ Наталя Михайлівна	в.о. старости на території сіл: Китайгородка, Зелений Клин.
КОЗЛОВ Олександр Васильович	в.о. старости на території сіл: Михайлівка, Гарбузівка, Новокацьоцине, Чайки.
КОЛІСНИК Тетяна Володимирівна	в.о. старости на території сіл: Преображенка, Баркове

<i>ТЕРПЕЛОВСЬКА Віра Анатоліївна</i>	<i>в.о. старости на території сіл: Чумаки, Крутеньке, Червоний Яр.</i>
<i>КАЛАШНИК Володимир Станіславович</i>	<i>Депутат Томаківської селищної ради VII скликання, голова асоціації фермерів та приватних землевласників Томаківського району Дніпропетровської області</i>
<i>БАРДАДИМ Василь Григорович</i>	<i>Депутат Томаківської селищної ради VII скликання, директор приватного сільськогосподарського підприємства Агрофірма «Перше Травня»</i>
<i>ГЕЦКО Олеся Іванівна</i>	<i>Голова громадської організації «Співка підприємців Томаківського району «Підприсмець Томаківщини»</i>
<i>КОЗИНА Віталіна Вадимівна</i>	<i>Голова Томаківського молодіжного активу козацького краю</i>
<i>ЛСБЄЄВА Наталя Юріївна</i>	<i>Голова Томаківської районної громадської організації «ЗАРАДИ МАЙБУТНЬОГО ТОМАКІВЩИНИ» Дніпропетровської області</i>
<i>ХРАНОВСЬКА Олена Володимирівна</i>	<i>Редактор газети «Я люблю Томаківщину»</i>

Експертну підтримку розробки стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2017-2022 рр. здійснювали науково-педагогічні працівники Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України:

КЕРІВНИК КОЛЕКТИВУ ЕКСПЕРТІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ:

Шаров Ю.П. – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ при Президентові України, керівник групи експертів

СКЛАД ГРУПИ ЕКСПЕРТІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ

- Чикаренко О.О.** – кандидат наук з державного управління, доцент, начальник відділу дистанційного навчання та інформатизації ДРІДУ НАДУ при Президентові України
- Чикаренко І.А.** – доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ при Президентові України
- Ушакова А.С.**, магістр державного управління, аспірант кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ при Президентові України

КОНТАКТИ

Виконавчий комітет Томаківської селищної ради:

Адреса: 53500, Дніпропетровська обл., Томаківський район,
смт Томаківка, вул. Лесі Українки, буд. 17

Контактні телефони: 0(5668) 2-22-13

Голова: Калашник Іван Володимирович

Сайт: <http://tomakivska-otg.tomak-rn.dp.gov.ua>

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України:

Адреса: 49044, Дніпро, вул. Гоголя, 29.

Кафедра менеджменту та управління проектами

Тел. моб.: (098) 030-25-78

Електронна пошта: sharovyur@gmail.com

ВСТУП

Системним інструментом реалізації керованого розвитку селищної об'єднаної територіальної громади є стратегічне планування.

Сьогодні стратегічне планування цікавить кожного, тому що кожен планує провести у майбутньому решту свого життя розвиненому середовищі. Стратегічне планування забезпечує не випадкове, а свідоме й обґрунтоване здійснення вибору напрямів руху у майбутнє.

Додаткові права, що отримують у процесі реформ органи місцевого самоврядування, мають своїм наслідком додаткові обов'язки перед населенням, і вимагають розробки ефективних планів не тільки поточних дій, а й стратегічної діяльності, у ході якої здійснюється вибір ключових цілей та шляхів місцевого розвитку, напрямів піднесення рівня і якості життя громадян.

Стратегічне планування можна уявити як процес розробки моделі бажаного майбутнього й програми переходу до цієї моделі. Цей процес ґрунтується на ситуаційному аналізі зовнішнього оточення (нових можливостей і загроз) й внутрішнього потенціалу громади (сильних та слабких сторін) і полягає у визначенні узгоджених з громадою пріоритетів, для реалізації яких формується комплекс проектів, концентруючих ресурси і зусилля органу місцевого самоврядування, підприємців, громадськості (загальну методологію розробки стратегії розвитку територіальної громади наведено у додатку А).

Переваги стратегічного планування:

- забезпечує системне осмислення управління і змушує орієнтуватися при підготовці рішень на призначення та кінцевий результат діяльності;
- забезпечує цілісність та цілеспрямованість діяльності, координацію та інтеграцію цілей всіх напрямків і рівнів та завчасне узгодження інтересів зацікавлених сторін;
- орієнтує на передбачення необхідних змін та завчасну підготовку до них замість реакції на події, що вже відбулися;
- запобігає роботі на сьогоднішній результат на шкоду вирішенню перспективних задач;
- примушує встановлювати показники оцінки ступеня досягнення цілей і здійснювати контроль наближення до кінцевого результату;
- встановлює пріоритети для розподілу ресурсів і для взаємовигідного залучення підприємців до діяльності у відповідних напрямках соціально-економічного розвитку громади.

Принципи діяльності Робочої групи з розробки стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади (далі – Стратегія):

- *принцип першого керівника* – розробка Стратегії здійснюється за безпосереднім керівництвом першої особи громади – Томаківського селищного голови, який поділяє всю відповідальність за формування й реалізацію Стратегії;

➤ **орієнтація на людей, мешканців** – членів Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади, тобто спрямованість на розв'язання актуальних проблем розвитку Громади на користь людей і за допомогою самих людей, підвищення добробуту мешканців громади;

➤ **системність та рівноправність** – розгляд Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади як складного інтегрованого соціально-економічного утворення, що складається з різних населених пунктів, територіальних осередків, соціальних угруповань мешканців, суб'єктів господарювання всіх форм власності з різними і часто суперечливими інтересами, що треба враховувати при визначенні пріоритетів розвитку;

➤ **програмно-цільовий підхід** – Стратегія формується як узгоджена й несуперечлива система цілей (стратегічне бачення – стратегічні пріоритети – стратегічні цілі – операційні цілі), задля реалізації яких застосовується комплекс проектів, що можуть поєднуватися в програми;

➤ **об'єктивність** – відповідність поставлених завдань Стратегії об'єктивним реаліям, передовим вітчизняним та світовим тенденціям економічного та соціального розвитку, досягненням світового досвіду, конкурентним перевагам території та громади;

➤ **реалістичність та досяжність** – цілі та проекти Стратегії мають спиратися на реальні ресурси розвитку, бути забезпечені фінансово й мати орієнтованість на швидкий результат, високу ймовірність успішного завершення;

➤ **відкритість та прозорість** – забезпечення повного доступу громадськості та бізнесу до інформації про стратегічні наміри, цілі, пріоритети та очікувані результати Стратегії, що забезпечує всіх суб'єктів господарської діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

➤ **«навчання через діяльність»** («*learning by doing*») – зростання стратегічної кваліфікації членів Робочої групи через активну участь у стратегічній діяльності, а саме через поєднання презентованих зовнішніми експертами методичних настанов з розробки Стратегії з виконанням (відносно або повністю самостійним) конкретних завдань з аналізу ситуації, формування комплексу цілей, розробки і оцінювання проектів реалізації стратегічних пріоритетів.

На відміну від інших стратегій і програм головною особливістю підходу, який покладено у розробку даної стратегії, є його спрямованість на людину, на задоволення її потреб і інтересів, на розвиток особистості й громади в цілому через виявлення та використання унікальних для території Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади сильних сторін, можливостей та ресурсів.

1. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПРОФІЛЬ ТОМАКІВСЬКОЇ ОТГ, ЇЇ ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Томаківська селищна об'єднана територіальна громада утворена рішенням Томаківської селищної ради від 08.08.2016 року №258-12/VII «Про схвалення проекту рішення селищної ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад» шляхом об'єднання територіальних громад Томаківської селищної та Володимирівської, Кисличуватської, Китайгородської, Михайлівської, Преображенської та Чумаківської сільських громад (їх стисла характеристика наведена у додатку А).

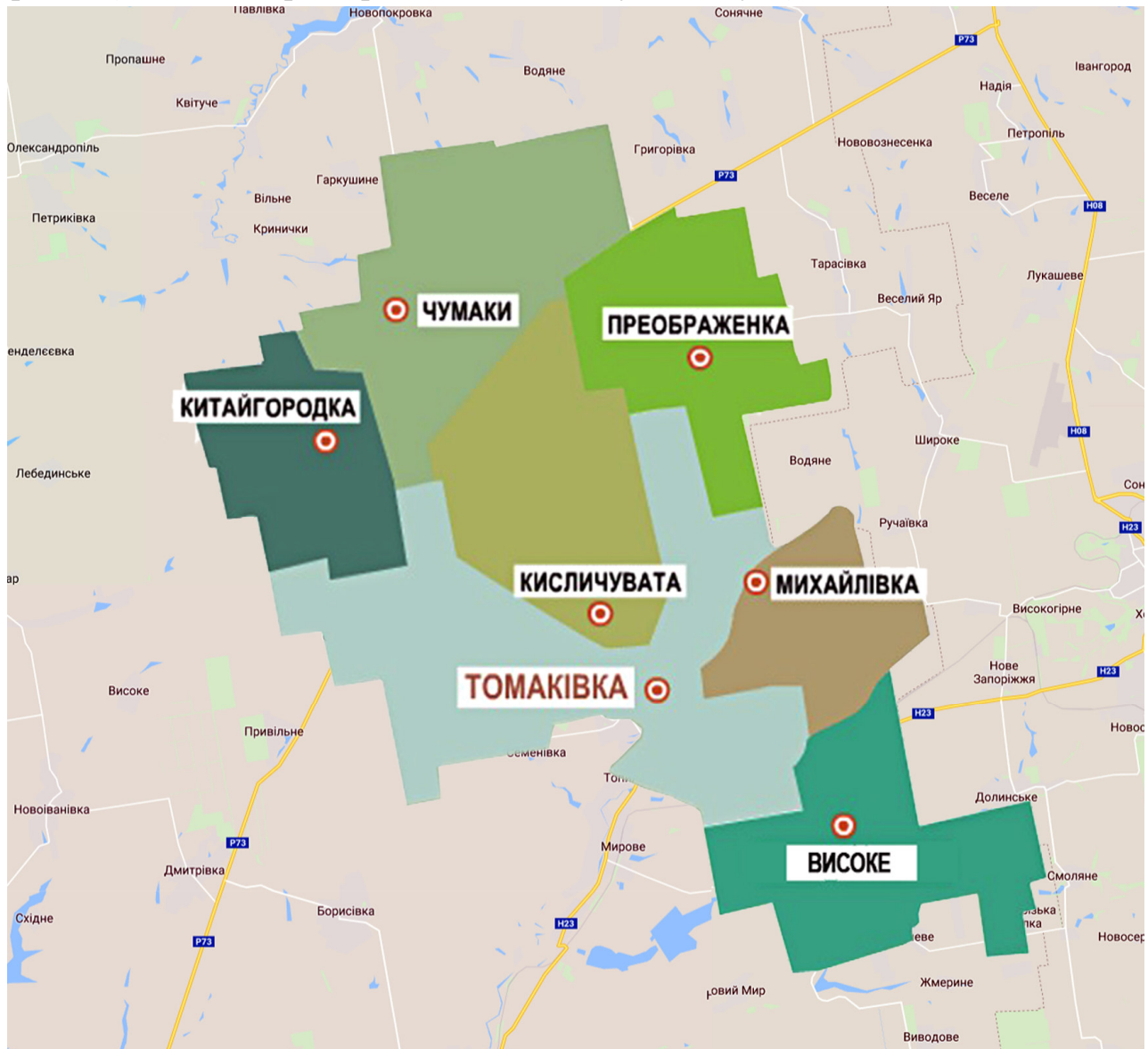

Рис. 1.1. Карта-схема Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади

До складу громади увійшли 30 населених пунктів. Адміністративним центром об'єднаної територіальної громади є селище міського типу Томаківка (рис. 1.1).

Томаківка – старовинне запорізьке займище, розташоване на місці злиття двох річок – Томаківки та Кисличуватської. Колись це був один з островів Дніпра. Стояв він на південь від теперішнього міста Марганця з усіх сторін охоплений річками. На о. Томаківка була Томаківська Січ, тобто столиця козацтва. У 1540 році на острові Томаківка засновано перший козацький кіш – тимчасове перебування козаків. Заснування постійного поселення Томаківка («Уход Томаківка») датується 1552 роком. У 1777 році Томаківка стала державною слободою. Оселилися тут родини тих служивих, які за розпорядженням царського уряду працювали на Хортицькій верфі, та переселенці з Верхньої Хортиці на правах казенних селян.

За рішенням центральної адміністративно-територіальної комісії ВЦК 13 лютого 1923 року Томаківка, яка раніше входила до складу Катеринославського повіту, стає районним центром новоствореного запорізького округу. До складу району увійшли Настасівська, Томаківська, Вищетарасівська, Чумаківська волості.

З 1956 року Томаківка стає селищем міського типу. В 1963 році Томаківський район приєднано до Нікопольського, а в 1965 році знову відокремлено в самостійний район.

Територія, на якій розташована Томаківська селищна об'єднана територіальна громада, знаходиться на правому березі річки Дніпро (Каховське водосховище) в південній частині Дніпропетровської області, і межує з Нікопольським та Солонянським районами Дніпропетровської області і Запорізьким Запорізької області.

У цілому територія Томаківської ОТГ – це ландшафт степової зони України, що характеризується специфічним геологічним фундаментом, характером рельєфу, кількістю опадів, швидкістю вітру і температурними особливостями, рослинним та тваринним світом.

У гідрогеологічному відношенні територія ОТГ знаходиться у межах південно-східної частини Українського масиву з локальними скупченнями напірних тріщинно-жильних вод і, частково, у межах південно-східної окраїни Дніпровського артезіанського басейну і північно-східної окраїни Причорноморського артезіанського басейну.

Селище міського типу Томаківка розташоване практично у географічному центрі об'єднаної громади. Через нього проходить траса державного значення Н-23 Кіровоград-Кривий Ріг-Запоріжжя (протяжність на території Томаківського району – 51 км), яка з'єднує Дніпропетровську, Запорізьку і Херсонську області, а також траса обласного значення Вищетарасівка – Одарівка. Загальна протяжність доріг державного та місцевого значення на території району складає 371 км.

Площа громади дорівнює 671,9 кв. км.

На її території мешкає близько 15 тис. жителів, тобто Томаківська громада входить до другої групи громад згідно з класифікацією за чисельністю населення (10-15 тис. осіб) при реалізації моніторингу фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад у 2017 році.

2. СТИСЛА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОМАКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

З урахуванням того, що статистична база об'єднаних територіальних громад на етапі їх становлення ще не є досконалою й не створює умов для проведення кількісно обґрунтованого повноцінного аналізу ситуації, будемо спиратися на результати опитування мешканців (опитано 2,8 % мешканців громади) та підприємців громади (22 анкети), оцінки фахівців.

2.1. Населення й демографія: загальні умови відтворення в громаді

Чисельність населення Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади (далі – Громада, Томаківська ОТГ) складає 14 992 осіб, у тому числі дітей дошкільного віку – 962 чол; шкільного віку – 1 864 чол.

Протягом останніх років простежується стійка тенденція перевищення рівня смертності над народжуваністю, що спричиняє від'ємний приріст населення. Крім того, у Томаківській ОТГ спостерігається від'ємне сальдо механічної міграції, тобто відтік населення до міст перевищує притік. За результатами репрезентативного анкетування на цей час негативно оцінюють перспективи життя у Томаківській ОТГ майже дві третини опитаних (рис. 2.1).

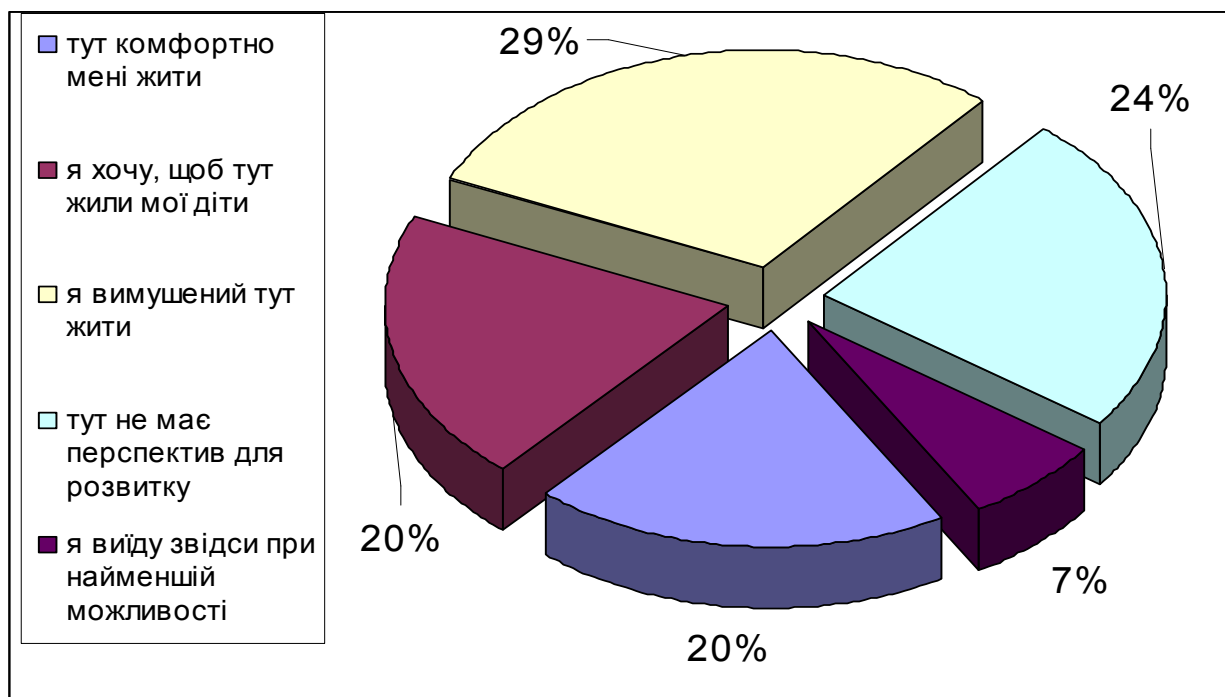

Рис. 2.1. Розподіл настрою мешканців щодо комфортності та перспектив життя у Томаківській ОТГ

Основною причиною таких настроїв насамперед є відсутність можливостей працевлаштування, що особливо важливо для молодих людей (оцінка за результатами анкетування – 1,65 бали за 5-бальною шкалою). Крім цього, мешканці оцінили як незадовільні:

- стан доріг (оцінка 1,28 бала);
- комунальні послуги (2,6 бали);
- інфраструктура відпочинку та дозвілля, культури та спорту (2,45 бали);
- екологічний та санітарно-епідеміологічний стан території (2,54 бали).

Усі ці показники зумовлюють набагато нижчий у порівнянні з міським рівень якості життя в громаді, що спонукає мешканців, особливо молодь, шукати інші місця для життя та праці.

Механічна міграція є однією з причин того, що у структурі населення за віком значно переважає чисельність людей зрілого та похилого віку, що є однією з чотирьох найбільш важливих причин, які заважають розвитку Громади (так вважають за результатами анкетування 10% опитаних). У структурі населення за гендерною ознакою (чоловіки-жінки) традиційно переважають жінки.

Отже, демографічна проблема є одною з пріоритетних проблем Громади, без розв'язання якої є неможливим успішний її розвиток. Слід зазначити, що демографічні проблеми дуже тісно перетинаються з проблемами економічного розвитку Громади.

2.2. Реальний сектор економіки, підприємництво та зайнятість

Природні ресурси Громади характеризуються наявністю земель, придатних для зернової та овочевої сільськогосподарської спеціалізації. Зернове господарство є найбільш вагомою галуззю сільськогосподарського виробництва. Природно-кліматичні умови та родючість ґрунтів району також сприяють вирощуванню насіння соняшнику.

Економіка Томаківської ОТГ має чітко виражену спеціалізацію на сільськогосподарське виробництво, зокрема - вирощування зернових та олійних культур. Розподіл сільськогосподарських земель станом на кінець 2016 року відображений на рис. 2.2.

Крім того, вільні площі та ресурси приєднаних сільських громад дозволяють розвивати тваринництво, зокрема молочно-м'ясне виробництво, а також виробництво хлібу та хлібобулочних виробів, круп, макаронних виробів, сирів, масла вершкового.

Загальні тенденції динаміки обсягів виробництва та збуту продукції підприємствами Громади за попередні роки відповідають трендам змін в агропромисловому комплексі Томаківського району в цілому, зокрема знаходяться під сильним впливом природних ризиків та є повільно спадними (рис. 2.3 – 2.5).

Рис. 2.2. Розподіл сільськогосподарських земель

За існуючими даними у Томаківському районі позитивними темпами розвивається тільки птахівництво, але це відбувається поза межами Томаківської ОТГ і не має суттєвого впливу на її економіку.

Кількість населення, зайнятого в реальному секторі економіки в 2016 році, складає 4 155 осіб, тобто майже третину від населення громади.

Кількість суб'єктів підприємницької діяльності: юридичних осіб – 481 чол., фізичних осіб-підприємців – 870 чол.

Структура сільськогосподарського виробництва на території Громади характеризується високою часткою індивідуальних господарств. Так, у валових обсягах виробництва частка домогосподарств складає обсяги, ілюстровані графіками на рис. 2.6 (побудовано на даних району, які за оцінками експертів можна проектувати на рівень територіальних громад району).

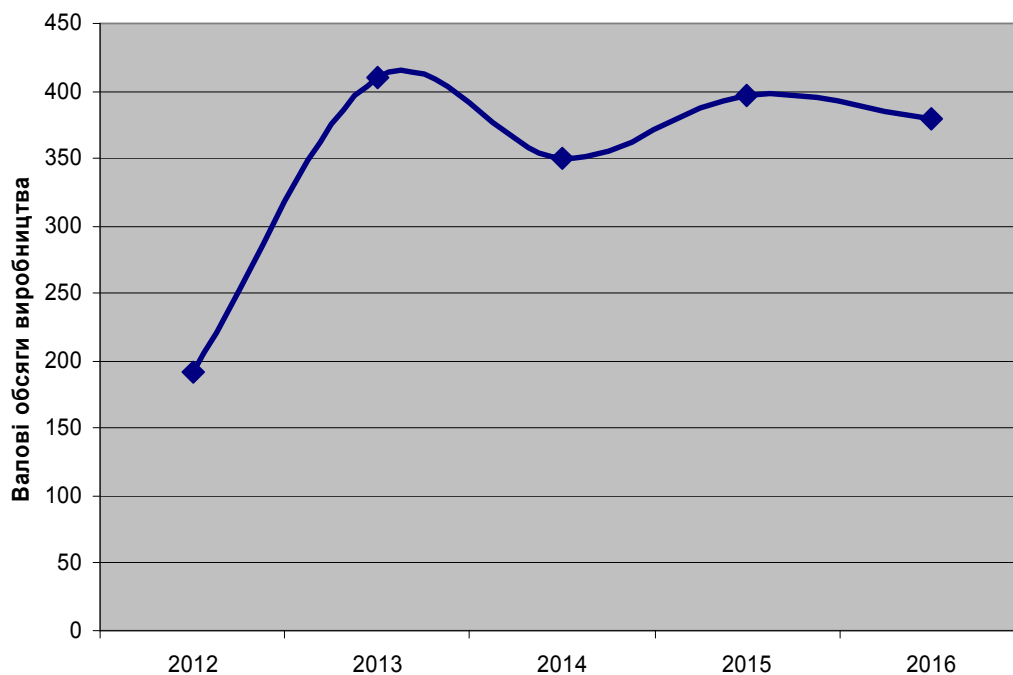

Рис. 2.3. Зміна валових обсягів виробництва сільгосппродукції

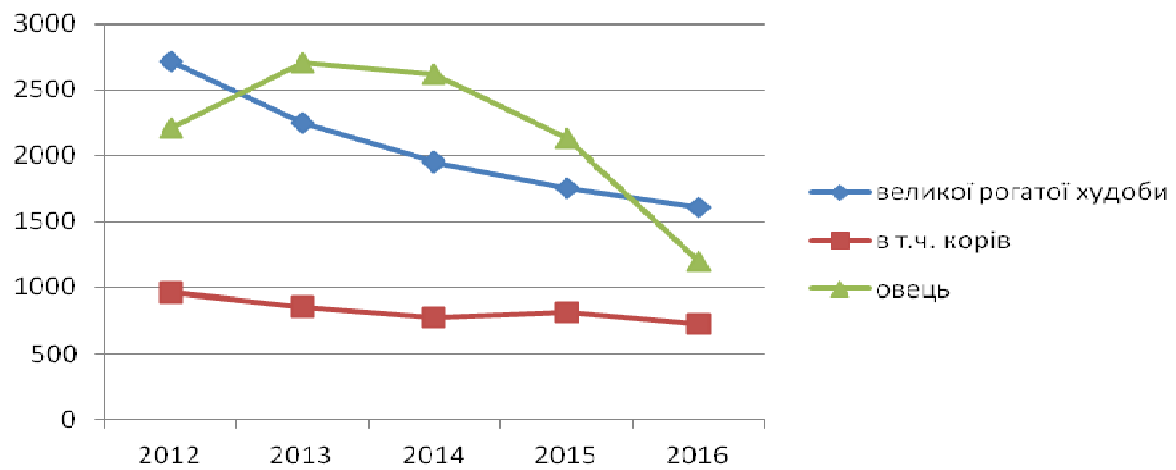

Рис. 2.4. Зміни поголів'я худоби у Томаківському районі

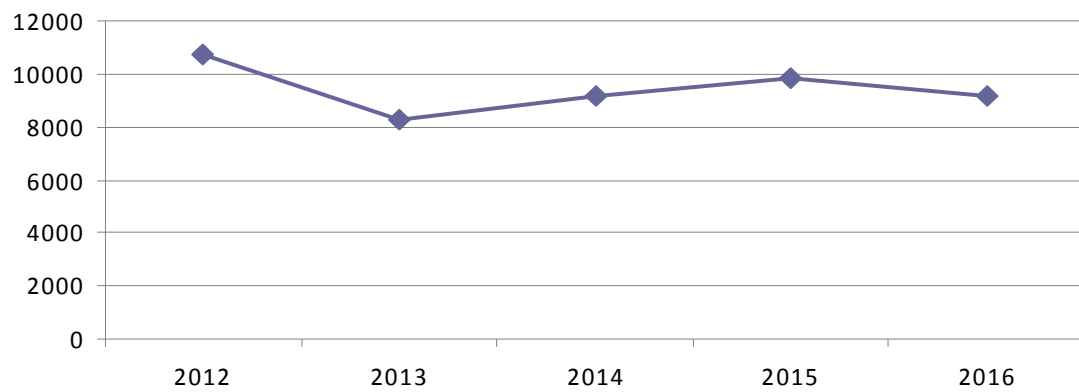

Рис. 2.5. Зміни поголів'я свиней у Томаківському районі

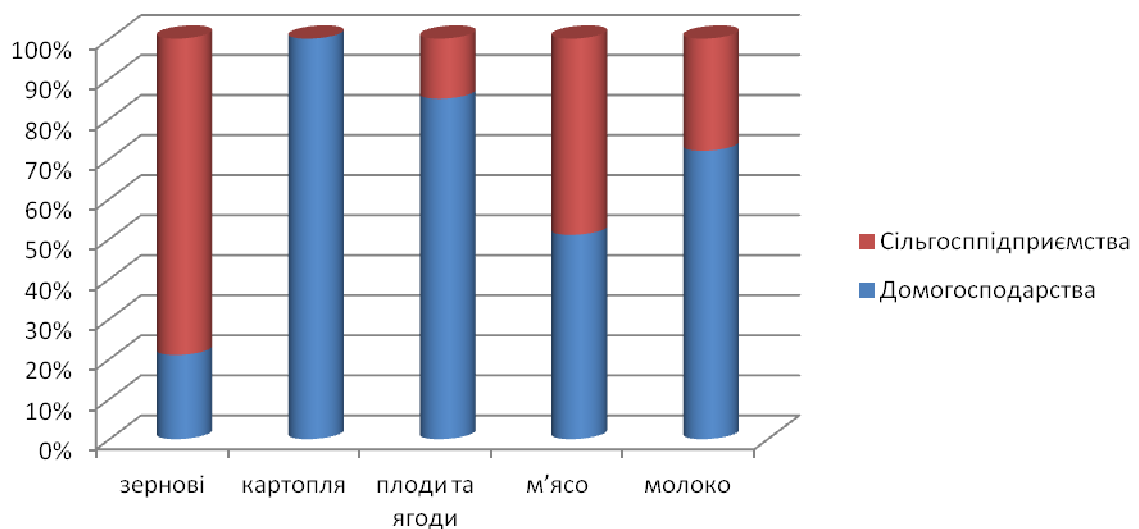

Рис. 2.6. Частки виробників по видах сільгосппродукції

Велика кількість дрібних приватних виробників впливає на високий рівень тінізації економіки об'єднаної громади (за даними анкетування підприємців рівень тінізації економіки громади складає близько 40%).

Бюджетоутворюючими для Томаківської ОТГ є 18 сільськогосподарських підприємств, на яких працюють 553 працівника та обробляють сільгоспугідь загальною площею 41 302 га. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Сільськогосподарські підприємства,
фермерські господарства**

Назва	Розташування	Кіль-ть працюючих	Площа сільгоспугідь, (га)
ТОВ «Відродження»	с. Китайгородка, вул. Центральна, 56	10	382
ТОВ «Гарант»	с. Чумаки, вул. Медова, 56	12	555
ТОВ «Гарант- Агро»	с. Преображенка, вул.Центральна,156	18	1836
ТОВ «Коман»	с. Чумаки, вул. Медова,56-б	8	643
ПП «Колісник»	с. Чумаки, вул. Медова,30	3	136
ТОВ «Лан»	с. Чумаки, вул.Ланівська,4	45	4072
ТОВ «Оберіг»	с. Преображенка, вул.Центральна,183	45	4072
ПП «АФ» «Перше Травня»	смт Томаківка, вул.Матросова,2	107	8890
ДП «АФ» «Победа»	смт Томаківка, вул. Ярослава Мудрого,1	75	939
ТОВ «Світанок»	с. Китайгородка, вул. Центральна, 10	51	2834
СФГ «Гіюк М.П.»	смт. Томаківка, вул. Українська, 14	12	1340
СФГ «Ждан А.О.»	с. Михайлівка, вул. Шкільна ,46	18	1480
ТОВ «Украгрохім»	с. Преображенка, вул. Щаслива,72	21	796
ПП «Фортуна- Агро»	с. Китайгородка, вул. Партизанська , 5 а	6	378
СФГ «Скорук А.В.»	смт Томаківка, вул. Світла, 14	67	8374
СФГ «Весела Долина»	смт Томаківка, вул. Шосейна,3а/11	24	1977
СФГ «Істок-С»	с. Китайгородка, вул.Центральна,10-а	19	1588
СФГ «Калашник В.С.»	смт Томаківка, вул. Світла, 42-а	12	1010

До бюджетоутворюючих для Томаківської ОТГ належать, крім сільськогосподарських, також обробні та промислові підприємства громади, в основному розташовані в смт Томаківка:

- ТОВ «Інтер-мол» (виробництво сирів, масла вершкового);
- ТОВ МП «Козацький хутір» (виробництво окатиша залізородного, виробничі потужності знаходяться за межами території ОТГ);
- ТОВ «Томаківський завод картонної тари» (виробництво картонної тари).

В експортно-імпортних відносинах підприємства Громади участі не беруть.

Результати анкетування підприємців Громади показують, що їх діяльність є достатньо стабільною, але можливості розвитку дуже обмежені (рис. 2.7). Так, най цей час готові інвестувати у розширення виробництва лише 13,6 %.

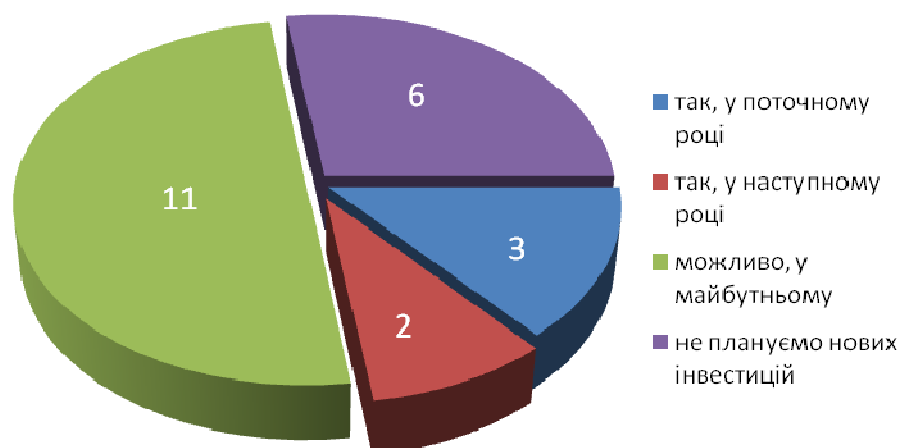

Рис. 2.7. Готовність підприємців інвестувати у розвиток виробництва

Хоча в цілому громаду, як місце для ведення бізнесу, підприємці оцінюють на «задовільно» (3,4 бали за 5-ти бальною шкалою), серед чинників, що заважають розвитку Громади, основними на думку підприємців є такі:

- несприятливі умови для розвитку підприємництва – (вважають 16,7% опитаних);
- погане транспортне сполучення Громади із зовнішнім оточенням – 11,9%;
- немає умов для розвитку молоді, формування трудових ресурсів – 10,7%.

Результати анкетувань свідчать, що оцінки підприємців щодо стримуючих розвиток чинників у більшості збігаються з оцінками пересічних громадян:

- несприятливі умови для розвитку підприємництва, відсутність якісних робочих місць для людей працездатного віку – (вважають 18,5% опитаних);
- недостатня громадська та підприємницька активність мешканців – 15,88%;
- відсутність можливості для самореалізації, підвищення культурного рівня – 13,2%;
- значна частка населення похилого віку – 10%.

Слід відзначити відсутність у Громаді оптового ринку, наявність якого є важливим фактором збуту, який у свою чергу стимулює виробництво. У Громаді функціонує торговий центр для задоволення різноманітних побутових проблем мешканців.

Середній рівень заробітної плати в реальному секторі Томаківської ОТГ є нижчим порівняно з середнім у Дніпропетровській області, а також з

бюджетною сферою і сферою державного управління. Це формує негативну мотивацію для працівників сфери бізнесу.

Інвестиційні наміри та пошук інвестора ускладнюються відсутністю розробленого інвестиційного паспорту Томаківської ОТГ (хоча існує інвестиційний паспорт району, який вимагає доопрацювання та актуалізації), а також відсутністю генерального плану забудови території Томаківської ОТГ.

Зайнятість населення. Стабільно гострою останні п'ять років залишається проблема зайнятості населення, яка є похідною від проблем економічного стану (рис. 2.8).

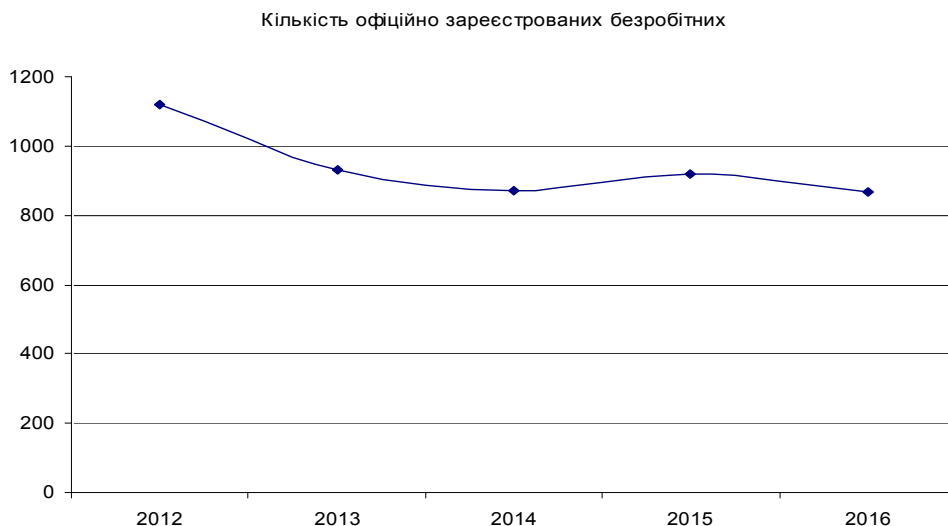

Рис. 2.8. Кількість офіційно зареєстрованих безробітних

Необхідно відмітити, що на графіку наведені лише офіційні дані, фактично ж, враховуючи сезонність сільськогосподарського виробництва, рівень безробіття значно більший.

Отже, працюючі на території громади підприємства та приватні господарства не в змозі на цей час забезпечити робочими місцями все працездатне населення, про що свідчить достатньо високий рівень безробіття. За даними анкетування можливості працевлаштування також оцінені мешканцями громади як дуже низькі – 1,65 бала за п'ятибальною шкалою. Серед завдань, які необхідно здійснити для розвитку громади, переважна більшість опитуваних (близько 90%) поставила завдання «зменшення рівня безробіття» на перше місце, навіть випередивши такі традиційно гострі питання як «ремонт доріг» та «належне транспортне сполучення між поселеннями громади» (див. рис. 2.9).

2.3. Соціальна та комунальна сфери, показники фінансової спроможності громади

Соціальна інфраструктура Томаківської ОТГ характеризується такими даними:

➤ **охорона здоров'я:** на території громади функціонують: 1 лікарня, 1 центр первинної медико-санітарної допомоги, до складу якого входять 5 амбулаторій загальної практики сімейної медицини, 1 медичний пункт, 2 фельдшерських пункти, 3 пункти здоров'я та 1 пункт постійного базування швидкої допомоги;

➤ **дошкільне, шкільне та позашкільне виховання** на території громади представлене наступними закладами: 1 опорний навчальний заклад – навчально-виховний комплекс з трьома філіями, 1 школа I–III ступеня – навчально-виховний комплекс, 4 школи I–III ступеня, 5 дитячих садків та 4 дошкільних групи при навчально-виховних комплексах, 3 заклади позашкільної освіти;

➤ **культура та фізична культура:** 2 заклади фізичної культури; 11 закладів культури.

За результатами проведеного опитування у цілому рівень медичного обслуговування мешканці Громади оцінюють як «задовільний» – 3,02 бали. При цьому слід відмітити, що молодшим медичним персоналом заклади охорони здоров'я укомплектовані на 100%; по середньому медичному персоналу постійно присутні вакансії; ще гірше справа із старшим медичним персоналом; у середньому штатний розпис медичних закладів не укомплектований лікарями на третину.

Робота освітніх та дошкільних навчально-виховних закладів за результатами проведеного опитування оцінюється мешканцями Громади як «задовільна» – 3,44 бали.

Загалом за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування утримується 42 заклади.

У громаді існує 13 приміщень, придатних для розміщення органів державного управління, установ, що здійснюють повноваження на території, 7 приміщень для розміщення органів місцевого самоврядування.

Транспортна та дорожня інфраструктура. Результати анкетування мешканців об'єднаної територіальної громади свідчать про те, що переважна більшість жителів (майже 90 %) вважає, що територія ОТГ має зручне географічне розташування і доступність до основних ринків збуту в містах Запоріжжі, Дніпрі, Нікополі, Марганці (з огляду на наявність автошляхів Кіровоград-Запоріжжя та Вищетарасівка – Одарівка). Проте, однією з головних проблем у цій сфері є поганий стан доріг та всієї дорожньо-транспортної інфраструктури на території об'єднаної громади (оцінка за даними анкетування 1,28 бали), а також відсутність регулярного транспортного сполучення між всіма населеними пунктами громади.

Комунальне господарство та енергоспоживання. У Томаківській ОТГ приватний сектор у житлі складає 100 % по селах та переважну більшість у смт Томаківка. Виключення складають 33 багатоквартирних будинки, що компактно розташовані у центральній частині селища. У них обладнано

індивідуальне опалення квартир. Централізоване каналізування на території Томаківської ОТГ є тільки в селищі Томаківка, загальна протяжність каналізаційних мереж складає 2,4 км.

Система водопостачання та водовідведення в Томаківській ОТГ характеризується наступним: модернізовано центральний водогін, проте недосконалою і недостатньо потужною є система забезпечення населення доочищеною (питною) водою з власних джерел (вода привозна, її якість у цілому відповідає стандартам).

У Громаді використовуються застарілі системи водовідведення, каналізації та водоочищення. Можна стверджувати про дефіцит раціональних (ефективних) інженерних рішень зі створення повноцінної системи водовідведення, що ставить на порядок денний питання біологічного очищення стічних вод.

Енергозабезпечення та енергоефективність реалізуються у традиційних заходах з використання енергозберігаючих світлодіодних ліхтарів для освітлення вулиць, у встановленні пластикових вікон, утеплення в освітніх, лікувальних та інших бюджетних установах, органах управління тощо. Альтернативні джерела енергії (вітрова, сонячна, інша) на поточний момент часу не використовуються.

Телекомунікаційні мережі характеризується наявністю стаціонарного та мобільного зв'язку, мережі Інтернет, яка на сьогоднішній день не забезпечує мешканцям можливості мати зони вільного користування WiFi. Існуючий сайт Томаківської ОТГ слід актуалізувати за участю Управління інформаційних технологій та електронного врядування Дніпропетровської ОДА, довести його до відповідності сучасним вимогам.

Екологія та система поводження з ТПВ. Результати анкетування мешканців об'єднаної територіальної громади свідчать про те, що переважна більшість жителів оцінила екологічний та санітарно-епідеміологічний стан території ОТГ як загострений (середня оцінка 2,53). На погіршення екології території Громади впливає близькість великого індустріального центру України – міста Запоріжжя, яке є центром металургійного виробництва й відомо своїми грандіозними викидами до атмосфери, а також наявністю значних забруднювачів ґрунтів та водних поверхонь. Відчутними забруднювачами повітря на території ОТГ є також автомобільний та залізничний транспорт.

Загальна характеристика стану системи збору, переробки та утилізації твердих побутових відходів: територія Томаківської ОТГ регулярно очищується, сміття вивозиться. Існує проект будівництва полігону твердих побутових відходів з лінією сортування сміття, пошук інвестора для чого є стратегічною проблемою, яка підлягає скорішому вирішенню.

Культура та туризм. На території ОТГ функціонує 11 закладів культури, 3 заклади фізичної культури. А враховуючи те, що на території Томаківського району в цілому розташовано 211 пам'яток археології, з них – 207 курганів, 3 – поселення епохи бронзи (в селах Вищетагарівка та Іллінка), 1 – поселення Черняхівської культури тощо, то існують можливості розвитку туризму

(переважно – внутрішнього, для пізнавальних та патріотично-виховних цілей, для відпочинку місцевого населення), у т.ч. зеленого туризму.

Томаківська ОТГ як соціальне утворення характеризується достатнім рівнем соціальної активності громадян, свідомо підтримує діяльність керівництва ОТГ у розробці пріоритетів стратегічного розвитку. Результати опитувань свідчать, що громада (більше половини опитаних) відмічає небайдужість місцевої влади. Дана стратегія є першою, що розробляється для Томаківської ОТГ. Успішно створено робочу групу з розробки стратегії розвитку за участю представників громадськості й бізнесу, депутатського корпусу, представників політичних партій і рухів. Окремі працівники виконкому Томаківської селищної ради мають базові уявлення стосовно процесу стратегічного планування розвитку громади.

Опитування мешканців показує найбільш низький рівень задоволення людей такими аспектами життя: стан доріг (1,3); можливості працевлаштування (1,65); можливості започаткування та ведення власного бізнесу (2,36); інфраструктура відпочинку та дозвілля, культури та спорту (2,45).

Розрахунковий обсяг доходів спроможної територіальної громади на момент її створення визначався сумою в 31,8 млн. грн.

На поточний час Томаківська громада має такі показники власної фінансової спроможності:

ПОКАЗНИК 1 «Власні доходи на 1-го мешканця» – 2118,5 грн. (1230,3 грн. у 2016 році) (показник розраховано як співвідношення обсягу власних доходів, отриманих ОТГ у 2016 році, до кількості мешканців ОТГ).

Слід відмітити, що такий рівень показника 1 є достатньо низьким для даної групи громад (10-15 тис. осіб населення), де середній показник по групі складає 2669,7 грн. Навіть громада, що посідає в рейтингу громад даної групи 20 місце з 25, має показник 1 на рівні 1602,3 грн. Для громад третьої групи за кількістю населення (5-10 тис. осіб) середній показник складає також набагато більшу величину – 2172,3 грн., також як і для громад четвертої групи (до 5 тис. осіб) – 2138,2 грн. Середній показник по всіх ОТГ становить 2,3 тис. грн./ос.

Отже, для Томаківської громади особливо пріоритетним є розвиток економіки у напрямках наповнення бюджету громади.

ПОКАЗНИК 2 «Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової / реверсної дотації у доходах)» – 1,8% (4,0% у 2016 році) (показник розраховано, як співвідношення обсягу базової чи реверсної дотації до загальної суми доходів ОТГ (без субвенцій)).

Для Томаківської ОТГ даний показник свідчить про незначний рівень фактичних у 2016 році дотаційних надходжень до бюджету громади з боку державного бюджету. Такий кількісний результат можна було б вважати дуже хорошим, але це не відповідає фактичному стану залежності бюджету Томаківської ОТГ від державного бюджету.

ПОКАЗНИК 3 «Капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій з державного бюджету)» – 331,6 грн./ос. (105,9 грн./ос. у 2016 році) (показник розраховано як співвідношення видатків бюджету розвитку (без субвенцій з державного бюджету) до загальної чисельності населення ОТГ).

Рівень даного показника коливається значною мірою поміж громадами – середній рівень його для другої групи громад складає 731,1 грн. Для громад даної групи нижчий рівень порівняно з Томаківською громадою має лише одна з тих громад, що брали участь у моніторингу фінансової спроможності ОТГ у 2016 році. У будь якому випадку висновки очевидні – обсяг бюджету розвитку Томаківської громади слід нарощувати всіма можливими способами.

ПОКАЗНИК 4 «Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ» – 19,6% (18,9% у 2016 році) (показник розраховано як питома вага видатків на утримання апарату управління органів місцевого самоврядування в сумі доходів загального фонду з урахуванням базової дотації).

Середній показник по всіх ОТГ становить 19,3%, по другій групі – 15,5%. Отже, розвиток Томаківської ОТГ має передбачати напрями удосконалення системи управління громадою з метою зменшення питомих втрат на утримання апарату управління.

Отже, дані стислого аналізу соціально-економічного стану Томаківської ОТГ та результати опитування мешканців дозволяють вважати, що в процесі реалізації стратегії для органів управління Томаківської ОТГ найбільш актуальними напрямами діяльності будуть наступні завдання в такій пріоритетності (рис. 2.9).

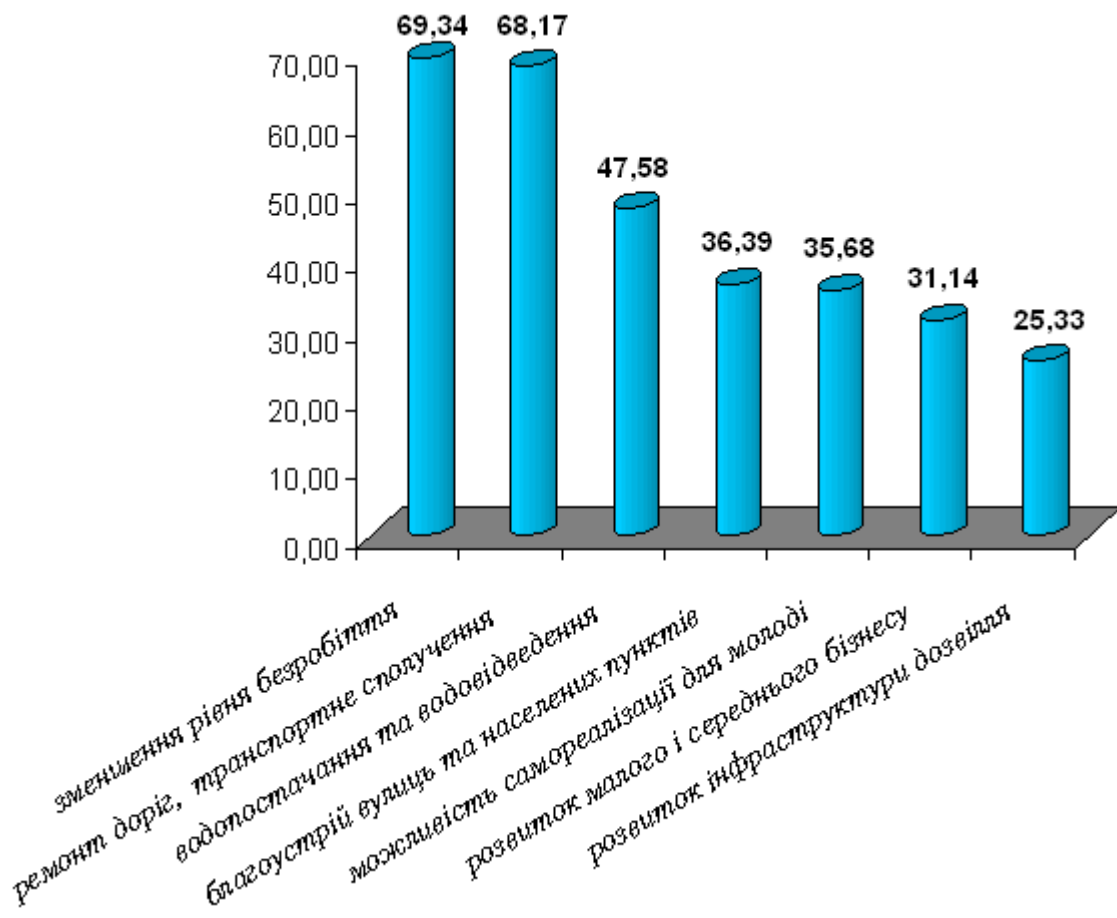

Рис. 2.9. Завдання розвитку Томаківської ОТГ за їх пріоритетністю (оцінки за результатами опитування мешканців)

3. SWOT-АНАЛІЗ ГРОМАДИ ТА МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ

3.1. SWOT- аналіз Томаківської ОТГ

Фактори, що характеризують внутрішній стан Томаківської ОТГ, зведені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Сильні та слабкі сторони Томаківської ОТГ

Сильні сторони		Слабкі сторони	
S1	Вигідне географічне розташування: близькість до мегаполісу – обласного центру Запоріжжя, промислових міст Нікополь, Марганець	W1	Недостатність власних фінансових ресурсів (бюджет ОТГ) для забезпечення системного соціально-економічного розвитку
S2	Через територію громади проходить автомагістраль державного значення Кіровоград – Кривий Ріг – Запоріжжя	W2	Високий рівень тінізації економіки ОТГ та безробіття
S3	Земельні ресурси – родючі чорноземи, придатні для розвитку усіх видів рослинництва	W3	Занепад сільського господарства, зокрема тваринництва, у економіці громади
S4	Наявність достатньої кількості трудових ресурсів	W4	Закриття промислових підприємств з переробки сільгосппродукції
S5	На території громади функціонують приватні підприємства з виробництва с/г продукції та випуску продуктів харчування	W5	Рівень комунальних послуг, зокрема газопостачання, водопостачання та водовідведення, вуличного освітлення, прибирання сміття та інше, не відповідає сучасним стандартам
S6	Бренд твердих сирів «Томаківка» раніше був широко відомий на Дніпропетровщині	W6	Незадовільний стан доріг обласного та районного значення по території об'єднаної громади
S7	Наявні водні ресурси та природний ландшафт дозволяють розвивати рибне господарство	W7	Відсутнє регулярне сполучення громадським транспортом із селами громади, що не знаходяться безпосередньо на автодорозі обласного значення Дніпро – Марганець – Нікополь
S8	Комунальні підприємства в цілому виконують свої функції	W8	Незадовільний екологічний стан території, пов'язаний із засміченням твердими побутовими та промисловими відходами
S9	Поблизу адміністративного центру ОТГ проходить залізниця і є залізнична станція Мирова.	W9	Нестача високо кваліфікованих інженерних, управлінських, медичних, освітніх кадрів
S10	Довіра мешканців громади до органів місцевого самоврядування	W10	Недостатня громадська активність населення

Найбільш впливові фактори зовнішнього оточення Томаківської ОТГ зведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Можливості та загрози зовнішнього оточення Томаківської ОТГ

Можливості		Загрози	
O1	Підйом економіки України, розвиток промисловості у Дніпрі, Запоріжжі, Нікополі	T1	Політична нестабільність у країні, «замороження» конфлікту на сході України
O2	Грантове фінансування розвитку ОТГ з боку ДФРР, інших вітчизняних та іноземних фондів-донорів	T2	Стагнація економіки України, знецінення національної валюти
O3	Інтерес приватних інвесторів, зокрема іноземних, до створення бізнесу в Україні	T3	Скорочення програм фондів-донорів в Україні
O4	Реалізація державних та регіональних цільових програм з розвитку територій	T4	Скорочення фінансування державних програм децентралізації влади
O5	Капітальний ремонт автодоріг з фінансуванням з державного бюджету	T5	Збільшення безробіття в Україні та у Дніпропетровській області та збільшення потоку заробітчан до інших країн
O6	Підвищення попиту на екологічно чисті продукти харчування на вітчизняному та світовому ринках	T6	Погіршення соціальних стандартів життя, занепад комунальної сфери в країні
O7	Розвиток туризму в Україні, зокрема «зеленого»	T7	Погіршення екологічної ситуації, техногенні катастрофи, зокрема на Запорізькій АЕС
O8	Підвищення самосвідомості та активності громадян	T8	Втрата довіри населення до органів публічного управління всіх рівнів
O9	Отримання безвізового режиму України з ЄС	T9	Збільшення імпорту продуктів харчування в Україні
O10	Успішні реформи сфер освіти, охорони здоров'я та інших сфер забезпечення життєдіяльності	T10	Погіршення стану у сферах освіти, охорони здоров'я та інших сферах забезпечення життєдіяльності внаслідок проведення реформ

Визначення стратегічних напрямів розвитку Томаківської ОТГ здійснюється методом TOWS, а саме через визначення комбінацій факторів, які будуть мати великий взаємний вплив (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Взаємний вплив SWOT-факторів

		Можливості										Загрози										Разом
		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
Сильні сторони	S1	5	2	7	5	3	4	5	3	2	2	1	5	2	5	5	3	6	2	4	1	72
	S2	5	1	6	3	6	3	5	1	1	2	1	4	1	4	4	2	2	1	2	1	55
	S3	6	2	8	6	3	8	3	3	3	2	3	6	3	5	6	3	5	4	7	1	87
	S4	6	3	8	6	5	7	4	3	4	3	3	6	3	5	7	5	5	5	6	3	97
	S5	4	3	5	4	2	6	2	2	3	2	2	5	2	4	6	4	4	5	5	3	73
	S6	3	4	6	6	2	6	2	2	3	2	3	5	4	5	5	3	5	4	6	2	78
	S7	3	3	6	6	1	6	4	1	2	2	2	4	3	4	6	3	4	2	6	1	69
	S8	2	3	4	7	2	3	5	4	2	2	2	4	5	5	3	6	5	4	1	3	72
	S9	4	1	4	3	1	2	3	1	1	2	1	4	1	4	4	2	4	1	2	1	46
	S10	3	3	3	6	3	3	3	7	3	5	7	4	4	4	5	5	4	7	3	3	85
Слабкі сторони	W1	5	7	6	6	2	8	5	3	4	4	5	6	6	5	5	6	5	6	5	6	105
	W2	5	3	7	6	3	6	5	6	6	4	4	6	4	5	6	4	4	6	6	3	99
	W3	7	6	7	6	3	8	4	3	4	3	4	6	3	5	6	5	6	5	6	2	99
	W4	6	4	5	6	2	7	4	2	4	3	3	5	3	5	6	5	4	5	6	2	87
	W5	6	6	4	6	3	3	6	4	3	5	4	5	6	6	5	6	5	5	1	5	94
	W6	6	4	6	8	8	2	7	2	3	4	4	5	4	6	5	5	5	5	2	1	92
	W7	4	6	4	6	5	4	5	3	3	7	2	5	5	5	5	6	3	5	2	3	88
	W8	5	6	5	7	4	6	8	4	2	4	3	5	6	6	4	7	6	5	2	4	99
	W9	3	4	5	5	3	3	4	4	3	7	3	5	5	5	6	6	4	5	4	6	90
	W10	3	6	3	5	1	3	3	7	3	6	6	4	5	4	5	6	5	5	2	4	72
Разом		91	77	109	113	62	98	87	65	59	71	63	99	75	97	104	92	91	87	78	55	

Оцінки отримано методом експертного оцінювання за 10-бальною шкалою (1 – один фактор фактично не впливає на інший; 10 – обидва фактори повністю відповідають один іншому). При визначенні стратегічних напрямів розвитку ОТГ є доцільним розглядати SWOT-фактори, взаємний вплив яких є значним (6 балів і вище).

Як свідчать результати TOWS-аналізу:

– найбільш вагомою сильною стороною Томаківської ОТГ є наявність достатньої кількості трудових ресурсів;

– найбільш небезпечними слабкими сторонами громади є: занепад с/г виробництва та тісно пов'язані з цим такі фактори як високий рівень безробіття, тінізації економіки ОТГ, недостатність власних фінансових ресурсів для забезпечення системного соціально-економічного розвитку; незадовільний екологічний стан території, пов'язаний із засміченням твердими побутовими та промисловими відходами ;

– найбільш вагомі можливості пов'язані з реалізацією державних та обласних цільових програм з розвитку територій та інтересом приватних інвесторів до розвитку бізнесу на території громади;

– найбільші загрози для громади представляють економічні фактори: стагнація економіки України, збільшення безробіття в Україні і як наслідок «утікання» кваліфікованої робочої сили на роботу за кордон.

Розглянемо кожен окрему стратегію щодо взаємного впливу SWOT-факторів.

1. Комбінації SWOT-факторів «Сильні сторони – можливості» (SO-стратегія) характеризують як використовувати сильні сторони Томаківської ОТГ для реалізації можливостей зовнішнього оточення громади (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Комбінації SWOT-факторів «Сильні сторони – можливості»

SWOT-фактори	Стратегічні напрями розвитку
O1 – S4	В умовах зростання економіки України розвивати економіку об'єднаної громади можна насамперед за рахунок наявності чорноземів та вільної робочої сили, тобто головний вектор економічного розвитку має бути спрямований на сільськогосподарський комплекс.
O3 – S1, S2, S3, S4, S6, S7	Для залучення приватних інвесторів, зокрема іноземних, до створення й розвитку підприємництва на території Томаківської ОТГ насамперед необхідно використовувати такі сильні сторони, як: наявність родючих чорноземів, придатних для розвитку усіх видів рослинництва, та достатньої кількості трудових ресурсів; вигідне географічне розташування у безпосередній близькості до великих промислових міст Запоріжжя, Дніпро, Нікополь, Марганець; транспортну інфраструктуру – автомагістраль

	державного значення Кропивницький – Кривий Ріг – Запоріжжя, що проходить поблизу смт Томаківка; природні ресурси, що сприяють створенню промислового рибного господарства; проводити ребрендинг ТМ «Томаківка», як виробника не тільки твердих сирів, а всіх видів високоякісної сільськогосподарської продукції.
O4 – S3 S4, S6, S7	Отримати фінансування від державних та регіональних цільових програм з розвитку територій необхідно намагатися за наступними напрямками: розвитку рослинництва на підставі наявності у громаді добрих чорноземів та вільної робочої сили; ребрендингу ТМ «Томаківка», як виробника молочної продукції, зокрема твердих сирів; розвитку промислового рибного господарства; розвитку комунальної сфери громади.
O5 – S2	Покращити транспортну інфраструктуру громади можна завдяки державній програмі фінансуванням капітального ремонту автодоріг, зокрема автомагістралі державного значення Кіровоград – Кривий Ріг – Запоріжжя
O6 – S4, S5, S6	Можливості підвищення попиту на екологічно чисті продукти харчування на вітчизняному та світовому ринках необхідно використовувати на основі: достатньої кількості трудових ресурсів; функціонуючих приватних підприємств з виробництва с/г продукції та випуску продуктів харчування; добре відомому раніше бренду «Томаківка».

2. Комбінації SWOT-факторів «Сильні сторони – загрози» (ST-стратегія) показують, як завдяки сильним сторонам громади можна уникнути або зменшити загрози зовнішнього оточення (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Комбінації SWOT-факторів «Сильні сторони – загрози»

SWOT-фактори	Стратегічні напрями розвитку
S1 – T7	Для запобігання або зменшення впливу техногенних катастроф, погіршення екологічної ситуації необхідно створити систему оперативної координації комунальних підрозділів безпеки життєдіяльності Томаківської ОТГ із державними службами МНС районів та великих промислових міст, що знаходяться у безпосередній близькості до території громади.
S3, S4, S7 – T2, T5, T9	В умовах стагнації економіки України, підвищення рівня безробіття, збільшення частки імпортованих продуктів харчування на українському ринку, задля збереження добробуту громадян Томаківська ОТГ повинна розвивати свій промисловий потенціал, використовуючи такі сильні сторони, як добрі родючі чорноземи, сприятливий природний ландшафт, наявні в достатній кількості трудові ресурси. При цьому необхідно приділити увагу насамперед

	тим сферам сільськогосподарського виробництва, які дають найбільшу додану вартість, наприклад, вирощування ранніх овочів, найбільш коштовних на українському ринку фруктів, промислове розведення риби та інші.
S5 – T5	Для запобігання збільшення безробіття та відтоку робочої сили органам управління ОТГ необхідно всебічно підтримувати та розвивати приватні підприємства з виробництва с/г продукції та випуску продуктів харчування, які на цей час функціонують на території громади.
S6 – T9	В умовах збільшення імпортованих продуктів харчування в Україну необхідно проводити ребрендинг ТМ «Томаківка», який має бути відомим споживачам як виробник високоякісних екологічно чистих продуктів харчування.
S8 – T6	Для запобігання погіршенню соціальних стандартів життя, занепаду комунальної сфери в цілому по країні, органам управління ОТГ необхідно приділити першочергову увагу розвитку сфери комунальних послуг, забезпеченню енергоефективності комунального господарства громади.
S10 – T8	Сучасні соціально-політичні реалії України характеризуються послабленням довіри населення до органів публічного управління всіх рівнів, тому органам управління Томаківської ОТГ необхідно піклуватися про збереження довіри з боку пересічних громадян шляхом розвитку системи і механізмів управління, залучення громадськості до управління, забезпечення захисту прав людини, розвитку демократичні відносини у трикутнику «влада-громадськість-бізнес».

3. Комбінації SWOT-факторів «Слабкі сторони – можливості» (WO-стратегія) характеризують можливості підсилення слабких сторін громади за рахунок використання можливостей зовнішнього середовища (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Комбінації SWOT-факторів «Слабкі сторони – можливості»

SWOT-фактори	Стратегічні напрями розвитку
W1 – O1, O2, O3, O4, O6	Недостатність власних ресурсів бюджету ОТГ для забезпечення системного соціально-економічного розвитку необхідно намагатися компенсувати за рахунок: отримання грантів від ДФРР, інших вітчизняних та іноземних фондів-донорів; залучення приватних інвесторів до розвитку промисловості на території Томаківської ОТГ, зокрема враховуючи тенденції підвищення попиту на екологічно чисті продукти харчування на вітчизняному та світовому ринках; участі у державних та обласних цільових програмах з розвитку територій.

W2 – O3, O4, O6, O8, O9	Проблему високого рівня тінізації економіки ОТГ та безробіття доцільно вирішувати шляхом: підтримки створення нових підприємств (юридичних осіб та ФОП) із залученням приватних інвестицій, зокрема з виробництва екологічно чистих продуктів харчування; участі у державних та обласних цільових програмах з розвитку територій. Також необхідно приділити увагу навчання підприємців та активних громадян основам економіки та ведення бізнесу, використанню передового вітчизняного та іноземного досвіду створення сімейних міні-ферм, сільськогосподарських кооперативів, запровадження інших форм підприємницької діяльності.
W3, W4 – O1, O2, O3, O4, O6, O9	Відродження сільськогосподарського комплексу Томаківської ОТГ, зокрема тваринництва, а також промисловості з переробки сільгосппродукції, можливе за умови: загального підйому економіки України; цільового фінансування з боку ДФРР та інших вітчизняних та іноземних фондів-донорів (у вигляді грантів), державних та регіональних цільових програм з розвитку сільського господарства, або приватних інвесторів. Основним фактором, що зумовлює інвестування у будь-якому вигляді у розвиток сільського господарства та переробної промисловості, є підвищення попиту на екологічно чисті продукти харчування на вітчизняному та світовому ринках. Це необхідно відстежувати й використовувати органам управління Томаківської ОТГ для відродження економіки громади.
W5 – O1, O2, O4, O7	Для підвищення якості й переліку комунальних послуг мешканцям громади можливо використовувати такі можливості як: загальний підйом економіки країни; отримання цільового фінансування у вигляді грантів або державних та регіональних програм розвитку комунальної сфери. Розвиток туристичної галузі також сприяє підйому рівня комунальних послуг, але на території Томаківської ОТГ не багато туристично привабливих об'єктів, тому туризм не є одним з пріоритетів розвитку громади.
W6 – O1, O4, O5, O7	Для покращення стану доріг обласного та районного значення, що проходять по території об'єднаної громади, доцільно використовувати кошти державних та регіональних цільових програм, зокрема кабінет міністрів України виділяє щороку багатомільярдні суми на ремонт доріг. За відсутності такого фінансування, доцільним є створення дорожньо-ремонтного комплексу, наприклад виробництва асфальту, на місцевому рівні на умовах співробітництва громад
W7 – O2, O4, O10	Створенню регулярного сполучення громадським транспортом зі всіма селами об'єднаної громади буде сприяти отримання цільового фінансування у формі гранту, коштів цільової державної програми, або в процесі проведення в країні реформи соціальної сфери. Для реалізації цих можливостей органи самоврядування

	ОТГ повинні мати заздалегідь розроблені проекти транспортного забезпечення потреб громадян.
W8 – O2, O4, O7	Для покращення екологічного стану території, необхідно використовувати можливості цільового фінансування, та/або намагатися вирішити проблему на місцевому рівні, застосовуючи співробітництво громад, оскільки дані проблеми є спільними.
W9 – O10	Можна очікувати, що в результаті успішного проведення реформи систем охорони здоров'я, освіти, державного управління та децентралізації влади, молоді перспективні кадри будуть зацікавлені працювати у сільській місцевості. Але, незалежно від можливостей реформування на державному рівні, органи самоврядування Томаківської ОТГ повинні зробити все можливе, щоб кваліфіковані кадри вищеназаних спеціальностей приїжджали та залишалися у громаді, а саме: надавати молодим спеціалістам соціальне житло, створити умови для відпочинку, активного дозвілля, зайняття спортом не гірші ніж у місті.
W10 – O2, O8, O10	Для підвищення громадської активності населення необхідно використовувати такі можливості: реалізацію проектів під егідою міжнародних фондів, що опікуються проблемами розвитку демократії; загальне підвищення самосвідомості громадян України; успішне проведення реформ в Україні. Але для того, щоб використати ці можливості, органи самоврядування громади повинні самостійно ініціювати та виконувати проекти щодо залучення громадськості до управління, забезпечення захисту прав людини, розвитку місцевих ЗМІ та розбудови демократичних відносин у трикутнику «влада-громадськість-бізнес».

3. Комбінації SWOT-факторів «Слабкі сторони – загрози» (WT-стратегія) характеризують заходи, необхідні для посилення слабких сторін громади щоб успішно простояти найбільш небезпечним ризикам зовнішнього оточення (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Комбінації SWOT-факторів «Слабкі сторони – загрози»

SWOT-фактори	Стратегічні напрями розвитку
W1, W2, W3, W4 – T2, T3, T5, T6, T8, T9, T10	Недостатність власних ресурсів бюджету ОТГ для забезпечення системного соціально-економічного розвитку можна посилити шляхом випереджаючого росту економіки Громади. У разі реалізації ризиків скорочення зовнішнього фінансування, та збільшення навантаження соціальних програм на бюджет Томаківської ОТГ, органам управління об'єднаної громади необхідно всебічно підтримувати підприємницьку ініціативу громадян, виводити економіку «з тіні», створювати на території громади нові робочі місця. Для цього необхідно забезпечити якість

	надання бізнес-структурам адміністративних послуг та створити сприятливі умови для відкриття нових приватних підприємств, насамперед таких, що створюють максимальну додану вартість та кількість робочих місць, зокрема: розведення ВРХ, вирощування риби, коштовних сортів овочів та фруктів, переробка сільгосппродукції, виробництва затребуваної товарної продукції на основі відходів рослинництва, тваринництва, твердих побутових та промислових відходів, тощо.
W5 – T3, T4, T6	У разі реалізації перелічених загроз, проблеми забезпечення якості комунальних послуг в Томаківській ОТГ необхідно буде вирішувати власними силами громади. Для мінімізації витрат доцільно створити багатоцільове комунальне підприємство, що дозволить надавати повний комплекс послуг з нижчою вартістю. До вирішення комунальних проблем необхідно залучати всі наявні внутрішні ресурси громади – приватних підприємців, спонсорів, громадськість, учнів навчальних закладів для прибирання стихійних сміттєзвалищ та популяризації європейських стандартів поводження з побутовими відходами.
W6 – T4	У разі скорочення фінансування державних програм з розвитку автотранспортної інфраструктури, Громада повинна самотійно розвивати підприємства з ремонту доріг та виробництва будівельних матеріалів для цього. Але оскільки такі проекти є дуже витратними, а проблеми «поганих доріг» є типовими для всієї Дніпропетровщини, необхідно намагатися створювати дорожньо-ремонтні підприємства на умовах співробітництва громад.
W7 – T6	Одним із заходів запобігання погіршення якості життя громадян при зниженні соціальних стандартів в цілому по країні, є організація сполучення громадським транспортом від будь-якого населеного пункту об'єднаної громади до її адміністративного центру, для чого необхідно провести дослідження пасажиропотоків та за їх результатами залучати приватних перевізників.
W8 – T3, T4, T6, T7	Для вирішення проблеми незадовільного екологічного стану території в умовах скорочення зовнішньої фінансової допомоги необхідно мобілізувати внутрішні ресурси громади – приватних підприємців, громадськість, волонтерів та інших, а також залучати механізми співробітництва громад.
W9 – T5, T6, T10	В умовах занепаду соціальної сфери, збільшення потоку висококваліфікованих спеціалістів на роботу за кордон, Томаківська ОТГ може забезпечити потреби у кваліфікованих кадрах насамперед створюючи для них гідні умови мешкання та праці, а саме: надання соціального житла; ремонт шкільних та дошкільних дитячих закладів, медичних установ; умови для соціально-культурного розвитку; благоустрій центральної частини селища Томаківка тощо.

W10 – T6, T8	Підвищити громадську активність населення можна шляхом залучення громадськості до управління, зокрема: передача багатоквартирних будинків під управління ОСББ; запровадження зворотного зв'язку «громадськість – влада» засобами інтернет-технологій та впровадження елементів системи «електронного уряду».
--------------	--

Отримані дані та подальше опрацювання окремих SWOT-стратегій покладаються в основу формування пріоритетних напрямів розвитку Томаківської ОТГ, її місії та стратегічного бачення, а далі – операційних цілей та проектів їх реалізації.

3.2. Можливі сценарії розвитку Громади

Звертаючись до сценарію розвитку Томаківської ОТГ, можна стверджувати, що, як і для будь-якої громади на сьогоднішній день, інерційний сценарій розвитку, в якому збігаються реалістичний та песимістичний підходи, не є таким, що може бути покладеним в основу планування розвитку. Інерційний сценарій відтворює всі існуючі на сьогодні негативні зовнішні - по відношенню до територіальних громад, фактори розвитку. До них можна віднести збільшення витрат на погашення і обслуговування зовнішнього боргу держави, що разом із збільшенням дефіциту держбюджету буде стимулювати зростання інфляції; високий рівень податкового тиску на підприємців, що у сукупності з директивним підняттям мінімальної заробітної плати у 2 рази без реальних економічних підстав матиме наслідком залишення у тіні понад 50% малого і середнього бізнесу; геополітичні ризики і ризики політичної нестабільності всередині країни; безуспішність намагань знизити рівень корупції; постійне підвищення тарифів на газ, тепло та електроенергію, що збільшує вірогідність зростання обсягів неплатежів населення та сприяє поглибленню кризи в ЖКГ; конфлікт на сході, який скоріше за все буде або продовжуватися, або існувати у деякому «замороженому» вигляді, що й далі буде призводити до виснаження економіки країни.

Проекція вказаних несприятливих факторів та ризиків зовнішнього характеру на Томаківську ОТГ дозволяє передбачити таке. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді залишаться на незадовільному рівні, внаслідок чого нові суб'єкти підприємницької діяльності створюватимуться дуже повільно, а економіка громади так і буде представлена певною більш-менш стабільною кількістю невеличких фермерських господарств та приватних підприємств з переробки сільгосппродукції та роздрібною торгівлі. Суттєвих інвестицій в модернізацію існуючих підприємств та підвищення рівня технологічності сільськогосподарського та переробного виробництва також очікувати не варто, тому що у сільському господарстві громади превалює рослинництво, у значній кількості вирощуються ячмінь, жито, соняшник, а ці культури виснажують землі, врожайність поступово знижується і рентабельність виробництва падає.

На тлі повільного скорочення реального сектору економіки рівень безробіття буде також зростати. Наслідком цього є падіння рівня купівельної спроможності населення, що буде впливати на скорочення сектору торгівлі та побутових послуг. На такому економічному фоні демографічна ситуація на найближчі роки ймовірно залишиться без змін на краще, найбільше погіршуючись в сільських населених пунктах. Описана ситуація не дає підстав для надії, що будуть вирішені традиційні проблеми населених пунктів, що увійшли до складу Томаківської ОТГ: наявність численних несанкціонованих сміттєзвалищ, забезпечення населення якісною і доступною в потрібній кількості питною водою, ліквідація загроз підтоплення населених пунктів, протипожежна безпека тощо.

Хоча рівень бюджетної забезпеченості Томаківської ОТГ дещо покращується внаслідок об'єднання громад та допомоги держави створеним ОТГ, у цілому бюджет громади не дає можливості вирішувати у повній мірі соціальні та побутові проблеми, приток надходжень від виробничо-господарської діяльності не має відчутного масштабу. І в межах інерційного сценарію розвитку Громади перспектив на покращення важко очікувати.

Для успішного розвитку територіальних громад, зокрема Томаківської ОТГ, на засадах *модернізаційного сценарію* мають бути створені хоча б мінімальні умови його реалізації на національному рівні країни. Зазначене виражається, насамперед, усуненням перелічених зовнішніх негативних факторів розвитку; продовженням реформ децентралізації, підтримкою інвестиційного та споживчого попиту; підвищенням стабільності банківської системи; всілякою підтримкою підприємництва тощо. Як найважливіший внутрішній фактор успіху слід розглядати належне управління впровадженням Стратегії на основах використання механізмів управлінської відповідальності, забезпечення належного фінансування проектів Стратегії. Крім того, слід максимально використовувати можливості індикативного підходу, соціального партнерства та залучення ресурсів як вітчизняних, так і міжнародних донорів з огляду на те, що коштів бюджету Томаківської ОТГ не достатньо для впровадження усіх стратегічних намірів.

Забезпечення працездатного населення Томаківської ОТГ якісними робочими місцями з гідною оплатою праці можливе тільки шляхом економічного розвитку громади. Для цього потрібно реалізувати широку програму фандрайзінгу (грантрайзінгу) для залучення приватних, зокрема внутрішніх інвесторів, а також отримання державних цільових інвестицій від фондів міжнародної технічної допомоги, спонсорів, благодійних організацій тощо.

Успішність фандрайзингової діяльності залежить від активної, скоординованої та професійно-підготовленої проектно-орієнтованої діяльності фахівців органу місцевого самоврядування та активу Томаківської ОТГ, для чого необхідно організувати постійне навчання. Воно має бути широко-орієнтованим і охоплювати сфери бізнесу, бізнес-планування, стратегічного планування й управління, управління проектами, управління персоналом, лідерства тощо.

Важливу роль у забезпеченні успіху в цьому напрямку діяльності може відіграти формування й оприлюднення переліку інвестиційно-привабливих об'єктів на території громади (інвестиційного паспорту Громади), основними з яких є вільні земельні ділянки колишніх колективних сільськогосподарських підприємств, вільні зони для створення технологічних парків, які часто створюють необхідні умови для породження «точок економічного зростання». В умовах рекомендованого індикативного підходу до взаємодії у трикутнику «влада-бізнес-громада» орган місцевого самоврядування Громади має створити максимально комфортні для бізнесу умови отримання адміністративних послуг (реєстрація, отримання дозвільних документів, умови життя найманих працівників та інше).

Безумовно висока роль органу місцевого самоврядування Громади пов'язана з створенням і виведенням на широкий інформаційно-ринковий простір територіального бренду господарств і підприємств Томаківської ОТГ, як синоніму якості у сферах переробки зернових культур, молочної продукції, виробництва ранніх овочів та фруктів. Слід заздалегідь продумати підходи до створення належних автошляхів від місць виробництва зазначеної продукції до міст-споживачів ранніх овочів та фруктів, що забезпечувало б високу швидкість доставки та високу конкурентоспроможну якість продукції. Таке використання конкурентних переваг Громади дозволить створити нові «якісні» робочі місця, що відповідно зменшить рівень безробіття серед працездатного населення громади, збільшить надходження до бюджету громади, підвищить її фінансово-економічну спроможність.

Координуючи покрокове виконання Стратегії, керівництву Громади слід розглядати як важливий орієнтир поступове наближення рівня життя населення Громади до міського, що створює умови для усунення міграції від Томаківської ОТГ до великих міст і забезпечення позитивного природного приросту населення Громади.

Позитивні зрушення в економіці та соціальній сфері призведуть до підвищення громадської активності та самосвідомості громадян, дозволять перетворити Томаківську селищну об'єднану територіальну громаду на єдиний соціальний організм, де людям буде комфортно жити, будувати своє майбутнє, рости дітей.

На основі представленого модернізаційного сценарію визначені місія та стратегічне бачення Томаківської ОТГ, сформульовані стратегічні пріоритети та цілі, що дозволить забезпечити свідоме кероване підвищення якості життя мешканців Громади, запобігти можливим ризикам та викликам.

4. СТРАТЕГІЧНИЙ ВИБІР РОЗВИТКУ ТОМАКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

4.1. Місія, стратегічне бачення, пріоритети розвитку

З використанням результатів SWOT-аналізу робочою групою сформульовано місію Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади. Зазначимо, що як категорія, місія в публічному секторі і, зокрема місія територіальної громади у сукупності з територією її розташування, визначає суспільне призначення громади, її основні функції в господарському комплексі та соціально-економічному розвитку території (регіону, країни) і полягає, насамперед, у створенні відповідних умов для реалізації існуючого потенціалу розвитку. Місія – це й візитівка об'єднаної територіальної громади, що презентує основні інтегровані цінності членів Громади.

Місія Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади:

Створення умов для ефективного використання економічного, соціального, екологічного потенціалу сталого розвитку території об'єднаної громади в напрямках конкурентоздатної діяльності Громади на внутрішніх та зовнішніх ринках товарів та послуг, забезпечення європейського рівня та якості життя її членів

Стратегічне бачення конкретизує місію на певному етапі еволюції громади і являє собою генеральну комплексну мету її розвитку на досить віддалену перспективу (10-15 років), визначає майбутні провідні системи діяльності в громаді на основі її конкурентних переваг, прагнень територіальної громади і найбільш вірогідного сценарію розвитку.

Стратегічне бачення розвитку

Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади:

На початку двадцятих років цього сторіччя Томаківська селищна об'єднана територіальна громада стане:

- розвинутим осередком сільськогосподарського виробництва, малого та середнього агробізнесу, орієнтованого на випередження конкурентів за рахунок високоорганізованої та скоординованої діяльності з виробництва та доставки продукції споживачам
 - територією, де працівникам і фахівцям публічної та приватної сфер будуть забезпечені якісні робочі місця, належні умови мешкання та оплати праці;
- місцем з комфортним безпечним навколишнім середовищем, можливостями всебічного особистісного розвитку

З урахуванням результатів аналізу соціально-економічної ситуації в Томаківській ОТГ, результатів SWOT-аналізу, визначених місії та стратегічного бачення запропоновано такі пріоритети (стратегічні цілі)¹ її розвитку:

Пріоритет (стратегічна ціль 1):	Економічний розвиток громади
Пріоритет (стратегічна ціль 2):	Належні інфраструктурні умови та безпека життя на території громади
Пріоритет (стратегічна ціль 3):	Належний рівень надання публічних послуг та соціально-культурний розвиток активної громади

На цій основі запропоновано структуру цілей розвитку громади та портфель проектів для реалізації обраних цілей.

4.2. Цілі розвитку Томаківської ОТГ та проекти їх реалізації

Структура цілей

Пріоритет 1: **Економічний розвиток громади**

Операційна ціль 1.1. Створення інституційних умов залучення інвестора та інвестиційно-привабливого іміджу території громади

Проекти / Початок реалізації

- 1.1.1. Формування інвестиційного паспорту території та програми залучення інвестицій, 2017
- 1.1.2. Розробка плану забудови території, 2017
- 1.1.3. Створення сайту громади й просування її можливостей, переваг та іміджу в інформаційному просторі, 2018
- 1.1.4. Формування програми упровадження міні-проектів з навчанням потенційних підприємців основам бізнесу, 2017

¹ Ураховуючи локальний масштаб стратегії об'єднаної територіальної громади, пріоритети та стратегічні цілі інтегровані (з'єднані) на одному ієрархічному рівні дерева цілей Стратегії і складають його перший рівень (операційні цілі – другий рівень, проекти – третій рівень дерева цілей).

Операційна ціль 1.2. Розбудова територіального агропромислового комплексу

Проекти / Початок реалізації

- 1.2.1. Створення кооперативу із закупки молочної сировини, 2018
- 1.2.2. Створення сімейних міні-ферм у сфері тваринництва, 2018
- 1.2.3. Створення конкурентоспроможного підприємства з виробництва якісної (екологічно-чистої) олії на базі олійного цеху для участі в експортно-імпортних відносинах, 2018
- 1.2.4. Створення комунального оптово-роздрібного ринку у смт Томаківка, 2018
- 1.2.5. Створення мукомольного комплексу із повним технологічним циклом (у перспективі – із власним елеватором), у складі якого функціонує хлібозавод, виробництво макаронних виробів, розвинуте виробництво кондитерської випічки, 2019
- 1.2.6. Створення агропромислового кластеру для виробництва та переробки с/г продукції, 2018
- 1.2.7. Створення на вільних площах колишніх підприємств індустріальних зон для розвитку перспективних бізнесів, 2018
- 1.2.8. Створення спеціалізованого виробництва для вирощування ранніх овочів (ягід, фруктів) , 2018
- 1.2.9. Закладка фруктового саду з унікальною номенклатурою плодів, 2018
- 1.2.10. Розширення потужностей рибного господарства на території громади, 2018
- 1.2.11. Створення підприємства з виробництва фруктових та овочевих соків, 2018
- 1.2.12. Проведення щорічних ярмарок продукції Томаківської ОТГ у м. Дніпро, Запоріжжя, Нікополь, 2018

Операційна ціль 1.3. Розбудова промислового комплексу території

Проекти / Початок реалізації

- 1.3.1. Створення підприємства з виробництва черепиці, кераміки та оригінальних гончарних виробів на базі родовища керамічної глини, 2019
- 1.3.2. Відродження виробництва цегли на території, 2019
- 1.3.3. Будівництво асфальтного заводу (на засадах міжмуніципального співробітництва) , 2019
- 1.3.4. Створення виробництва паливних пелет з відходів деревини, рослинництва, 2018

Пріоритет 2: Належні інфраструктурні умови та безпека життя на території громади

Операційна ціль 2.1. Підтримка санітарно-екологічного стану території та система поводження з ТПВ

Проекти / Початок реалізації

- 2.1.1. Будівництво сміттєпереробного заводу, в тому числі на засадах співробітництва декількох громад, 2018
- 2.1.2. Забезпечення 100% охоплення прибирання побутового сміття контейнерною технологією його збирання й вивозу, 2018
- 2.1.3. Ліквідація несанкціонованих звалищ твердих побутових відходів, 2017
- 2.1.4. Установлення громадських туалетів в місцях відпочинку, 2017

Операційна ціль 2.2. Транспортна й дорожня інфраструктури

Проекти / Початок реалізації

- 2.2.1. Регламентоване рейсове автобусне сполучення між населеними пунктами в межах ОТГ, 2017
- 2.2.2. Оновлення (придбання) шкільних автобусів, 2017
- 2.2.3. Створення тротуарної доріжки по вул. Лесі Українки смт. Томаківка, 2017
- 2.2.4. Поточний та капітальний ремонт доріг, які належать до комунальної власності Томаківської селищної ради, 2017
- 2.2.5. Створення зони відпочинку автомобілістів з розвинутою інфраструктурою (автозаправка, мотель, кафе, придорожній оптово-роздрібний міні-ринок на трасі), 2018

Операційна ціль 2.3. Безпека життєдіяльності

Проекти / Початок реалізації

- 2.3.1. Створення на території ОТГ комплексного центру безпеки життєдіяльності, включаючи підрозділ місцевої пожежної охорони, засоби електронного зв'язку з регіональними структурами, 2018
- 2.3.2. Нейтралізація небезпек, породжуваних бродячими тваринами, 2017

Операційна ціль 2.4. Комунальні послуги, енергозабезпечення

Проекти / Початок реалізації

- 2.4.1. Створення в селищі (громаді) багатоцільового комунального підприємства, 2018
- 2.4.2. Використання сонячної енергії для часткового енергозабезпечення комунальних закладів, підприємств та організацій, нічного освітлення, 2020
- 2.4.3. Модернізація нічного освітлення вулиць селища з використанням сучасних енергозощаджуючих технологій, 2017
- 2.4.4. Створення системи доочищення питної води на 20%, 2018
- 2.4.5. Модернізація системи централізованого водопостачання, в тому числі із збільшенням його частки на 10%, 2018
- 2.4.6. Модернізація існуючих очисних споруд, системи водовідведення, водопостачання, 2018
- 2.4.7. Капітальний ремонт Чумаківської ЗОШ I-III ст., вул. Гагаріна, с. Чумаки, 2017
- 2.4.8. Реконструкція Володимирівської медичної амбулаторії з відокремленням частини будівлі під службове житло, 2017
- 2.4.9. Реконструкція котельні Томаківської центральної районної лікарні, 2017
- 2.4.10. Ремонт спорткомплексу Томаківської ЗОШ № 1, 2017
- 2.4.11. Встановлення сучасної системи опалення в сільських закладах культури, 2018
- 2.4.12. Капітальний ремонт комунального закладу дитячої юнацько-спортивної школи, 2018
- 2.4.13. Капітальний ремонт комунального дошкільного навчального закладу «Казка» Томаківської селищної ради, 2017
- 2.4.14. Реконструкція котельні комунального дошкільного навчального закладу «Казка» Томаківської селищної ради, 2018
- 2.4.15. Капітальний ремонт Преображенської ЗОШ I-III ступенів у НВК «ЗОШ-ДНЗ» шляхом створення двох навчально-дошкільних груп, 2017
- 2.4.16. Капітальний ремонт Михайлівської філії Томаківського НВК «ЗОШ I-III ступенів – ДНЗ» №1 у «ЗОШ-ДНЗ» шляхом проведення енергозберігаючих заходів, 2017
- 2.4.17. Капітальний ремонт Володимирівської філії Томаківського НВК «ЗОШ I-III ступенів – ДНЗ» №1 у «ЗОШ-ДНЗ» шляхом утеплення фасадів, 2017
- 2.4.18. Капітальний ремонт комунального дошкільного навчального закладу «Маківка» с. Сергіївка, 2019
- 2.4.19. Капітальний ремонт комунального дошкільного навчального закладу «Сонечко» с. Високе (ремонт даху та утеплення фасадів), 2018
- 2.4.20. Реконструкція комунального дошкільного навчального закладу «Малютко» с. Чумаки шляхом утеплення фасадів, 2018
- 2.4.21. Придбання обладнання медичного кабінету комунального дошкільного навчального закладу «Пролісок» с. Китайгородка, 2018
- 2.4.22. Покращення умов перебування вихованців Кисличуватської філії Томаківського НВК «ЗОШ I-III ст. – ДНЗ» №1 шляхом влаштування дитячого майданчика, 2019
- 2.4.23. Капітальний ремонт Центру творчості молоді смт Томаківка, 2019
- 2.4.24. Реконструкція Чумаківської ЗОШ I-III ст. шляхом утеплення фасадів, 2019
- 2.4.25. Капремонт газової котельні Томаківської ЗОШ I-III ст. № 2, 2020
- 2.4.26. Капітальний ремонт даху
- 2.4.27. Реконструкція зовнішньої системи каналізації Преображенської ЗОШ I-III ступенів, 2020
- 2.4.27. Кисличуватської філії Томаківського НВК «ЗОШ I-III ст. – ДНЗ» №1, 2021

Пріоритет 3: Належний рівень надання публічних послуг та соціально-культурний розвиток активної громади

Операційна ціль 3.1. Забезпечення якісного надання публічних (адміністративних, освітніх, медичних, соціальних, культурно-спортивних) послуг

Проекти / Початок реалізації

- 3.1.1. Створення центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) з елементами системи «електронного уряду», 2017
- 3.1.2. Створення системи роботи зі зверненнями громадян засобами інтернет-технологій, 2017
- 3.1.3. Формування фонду соціального житла для виділення молодим спеціалістам – вчителям та лікарям, 2018
- 3.1.4. Створення ОСББ в багатоповерховій частині житлового фонду, 2017

Операційна ціль 3.2. Соціально-культурний розвиток активної громади

Проекти / Початок реалізації

- 3.2.1. Ребрендинг WEB-сайту Томаківської ОТГ, 2017
- 3.2.2. Розробити й упровадити туристичні маршрути для ознайомлення з історією краю, виховання почуття патріотизму у місцевої молоді, школярів, 2017
- 3.2.3. Проведення регулярних фольклорних фестивалів молоді, масових заходів та урочистих подій на базі історичних пам'яток, що знаходяться в громаді, 2018
- 3.2.4. Проведення щорічної комплексної спартакиади на кубок Томаківського селищного голови, 2017
- 3.2.5. Ремонт та обладнання будинків культури, 2018
- 3.2.6. Створення централізованої клубної системи. 2018

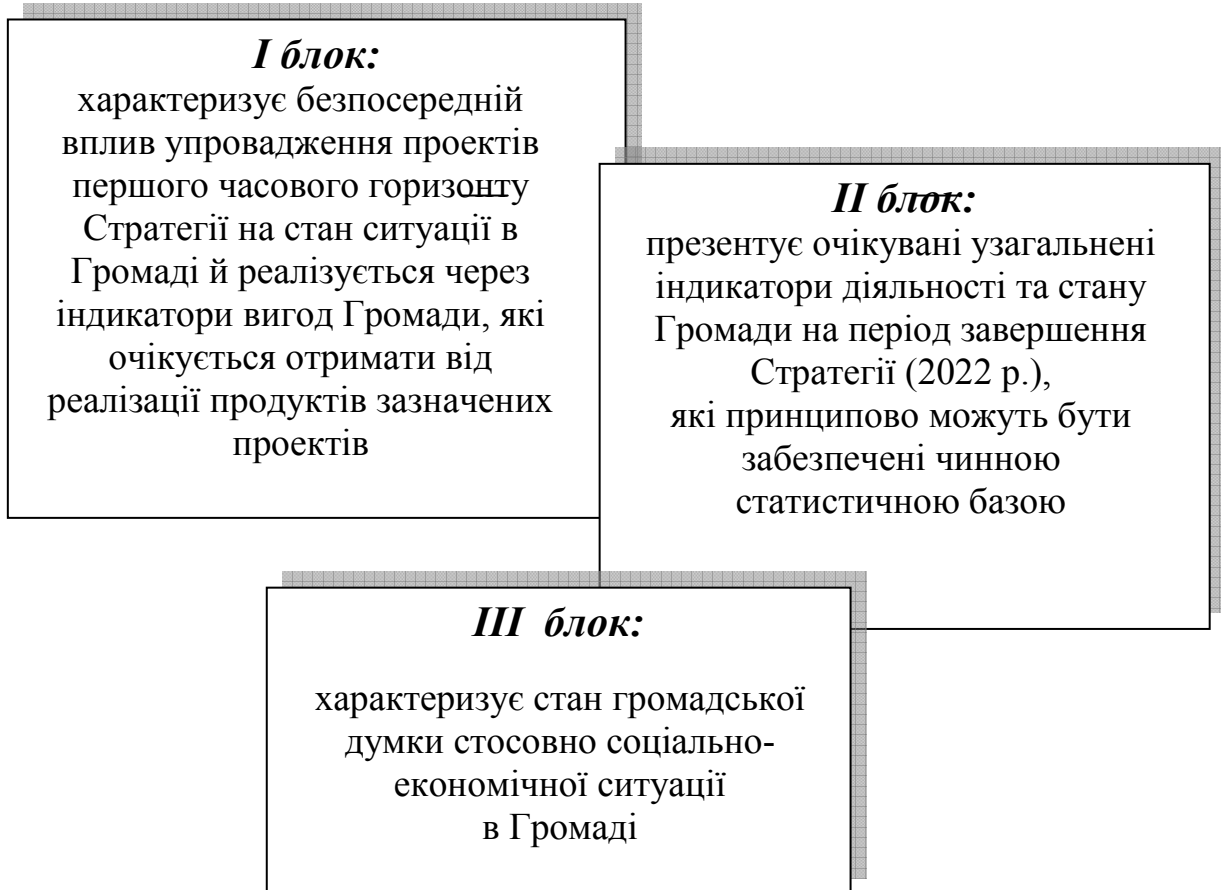
Операційна ціль 3.3. Благоустрій центральної частини селища

Проекти / Початок реалізації

- 3.3.1. Створення інтернет-центру та безкоштовних точок доступу WiFi у центральній частині смт Томаківка, у прилеглих парках, куточках відпочинку та населених пунктах Томаківської ОТГ, 2017
- 3.3.2. Реконструкція центрального парку в смт Томаківка, створення куточків відпочинку в центральній частині селища, 2017
- 3.3.3. Збільшення кількості та придання креативного дизайну зеленим насадженням у центрі селища, 2017
- 3.3.4. Створення велосипедних доріжок та місць паркування велосипедів, 2017

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Узагальнені результати реалізації стратегії описуються системою індикаторів і показників, які групуються у три блоки:

Перший блок результатних індикаторів Стратегії

Серед проектів місцевого розвитку можна виокремити дві групи проектів з огляду на тип їх суспільної корисності. Перша група проектів частіше за все пов'язана із створенням соціально-економічних систем (підприємств, організацій) або матеріальних об'єктів, вимагає залучення значних обсягів інвестицій і, як правило, передбачає отримання фінансово-економічного ефекту, який може бути розрахований по спеціальним методикам. Друга група проектів, більш значна по кількості, містить проекти, результати реалізації яких передбачають отримання соціального ефекту, а з позицій економічної ефективності такі проекти є, частіше за все, затратними.

Ураховуючи труднощі (практичну неможливість) вимірювання соціальних результатів проектів місцевого розвитку, запропоновано оцінювання їх суспільної корисності здійснювати через вигоди, які територіальна громада отримує від реалізації таких проектів (розроблена класифікація вигод територіальної громади наведена у табл. 5.1). Наявність такої інформації дозволяє не лише оцінити у кількісному вимірі суспільну

корисність запропонованих проектів, а й оцінити загальну соціальну спрямованість стратегічного портфеля проектів Громади та здійснити наочну візуалізацію представлених проектних пропозицій у результатному аспекті.

Кількісне оцінювання проектів місцевого розвитку через вигоди громади здійснюється за допомогою наступної методики.

Для кількісного виміру впливу проектів на вигоди громади застосовується кваліметрична шкала, яка ураховує не тільки силу й масштаб впливу проектів, а також ризики його реалізації, тобто надійність (вірогідність) отримання запланованого результату (ризикованість проекту зростає пропорційно масштабу й тривалості реалізації проекту) (табл. 5.2).

Таблиця 5.1

**Вигоди територіальної громади, які можуть бути отримані
як результати реалізації проектів Стратегії**

№	Перелік вигід
1.	Економічний розвиток, підвищення конкурентоспроможності
2.	Ефективне використання земельних ресурсів громади
3.	Ефективне використання природних ресурсів громади
4.	Ефективне використання комунальної власності громади
5.	Енергозбереження та енергоефективність, у т.ч. за рахунок використання альтернативних джерел енергії
6.	Підтримка підприємництва, сприятливі умови й належні гарантії започаткування та здійснення підприємницької діяльності
7.	Забезпечення зайнятості населення, створення робочих місць
8.	Якісні послуги з утримання та обслуговування житла і придомових територій
9.	Якісні послуги з водопостачання, водовідведення
10.	Якісне освітлення території
11.	Належна система прибирання сміття, поводження з твердими побутовими відходами, підтримка санітарного стану території
12.	Якісне надання торговельних послуг: комфортні ринки, магазини, малі архітектурні форми, забезпечення прав споживачів тощо
13.	Якісні транспортні послуги
14.	Якісне надання адміністративних послуг
15.	Якісні послуги зв'язку й телекомунікацій
16.	Належна якість автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури
17.	Кримінальна безпека, зменшення злочинності
18.	Безпека життєдіяльності: техногенна, транспортна, природогенна (підтоплення, зсуви і т.п.), трудова (виробнича), безпечне житло і т.і.
19.	Якісне надання соціальних послуг
20.	Належна охорона здоров'я, якісні, доступні, комфортні медичні послуги
21.	Належний екологічний стан території
22.	Власне обличчя території (міста), підтримка унікальних місць інтересу, розвиток туризму, імідж території
23.	Належна якість та доступність освітніх (шкільних) послуг

24.	Належні умови культурного відпочинку, духовного розвитку, занять фізичною культурою і спортом активного дозвілля, розваг, туризму,
25.	Керована громада й територія, розвиток системи і механізмів управління
26.	Розвиток самоорганізації громадян, залучення громадян до управління, громадська та політична активність населення
27.	Демократичні взаємовідносини у трикутнику «влада-громадськість-бізнес», дійові місцеві ЗМІ, забезпечення захисту прав людини

Таблиця 5.2

**Шкала кількісного виміру очікуваних вигод територіальної громади
від упровадження проекту стратегічного портфелю**

Характеристика сили і масштабу впливу проекту на отримання його вигід	Надійність (ймовірність) отримання очікуваного результату	Інтервал оцінки вигоди проекту у балах
Значні масштаби впливу й високий внесок	Висока ймовірність отримання очікуваного результату	22 – 25
	Існують загрози отриманню результатів на очікуваному рівні	19 – 21
Середній внесок	Висока ймовірність отримання очікуваного результату	15 – 18
	Існують загрози отриманню результатів на очікуваному рівні	10 – 14
Прийнятний внесок	Прийнятна ймовірність отримання очікуваного результату	5 – 9

Згідно з методикою прийнято, що кожен проект може впливати на максимум три різні вигоди з наведеного у табл. 5.1 переліку, а максимальна сила впливу на кожну з вигод складає 25 балів. Інтегральна оцінка соціально-суспільної корисності проекту визначається як сума балів за всіма визначеними вигодами.

Отже, загальна оцінка «ідеального» результату проекту, який би радикально задовольняв потреби громади у певних вигодах (продуктах, послугах), складає 75 балів. Оцінювання здійснюється за наступною схемою:

- на першому етапі – оцінювання вигод командою проекту (самооцінювання);
- на другому етапі – взаємне рецензування іншими командами (2-3 команди з усередненням оцінок) для підвищення ступеня об'єктивізації очікуваних результатів.

Отримані оцінки суспільної корисності проектів через вигоди Громади відображаються в паспортах проектів (додаток Д).

Узагальнено вигоди Громади, що очікується отримати від проектів першого часового горизонту Стратегії (початок 2017-2018 рр.) згідно з підготовленими Робочою групою паспортами проектів, представлено на графіку (рис. 5.1).

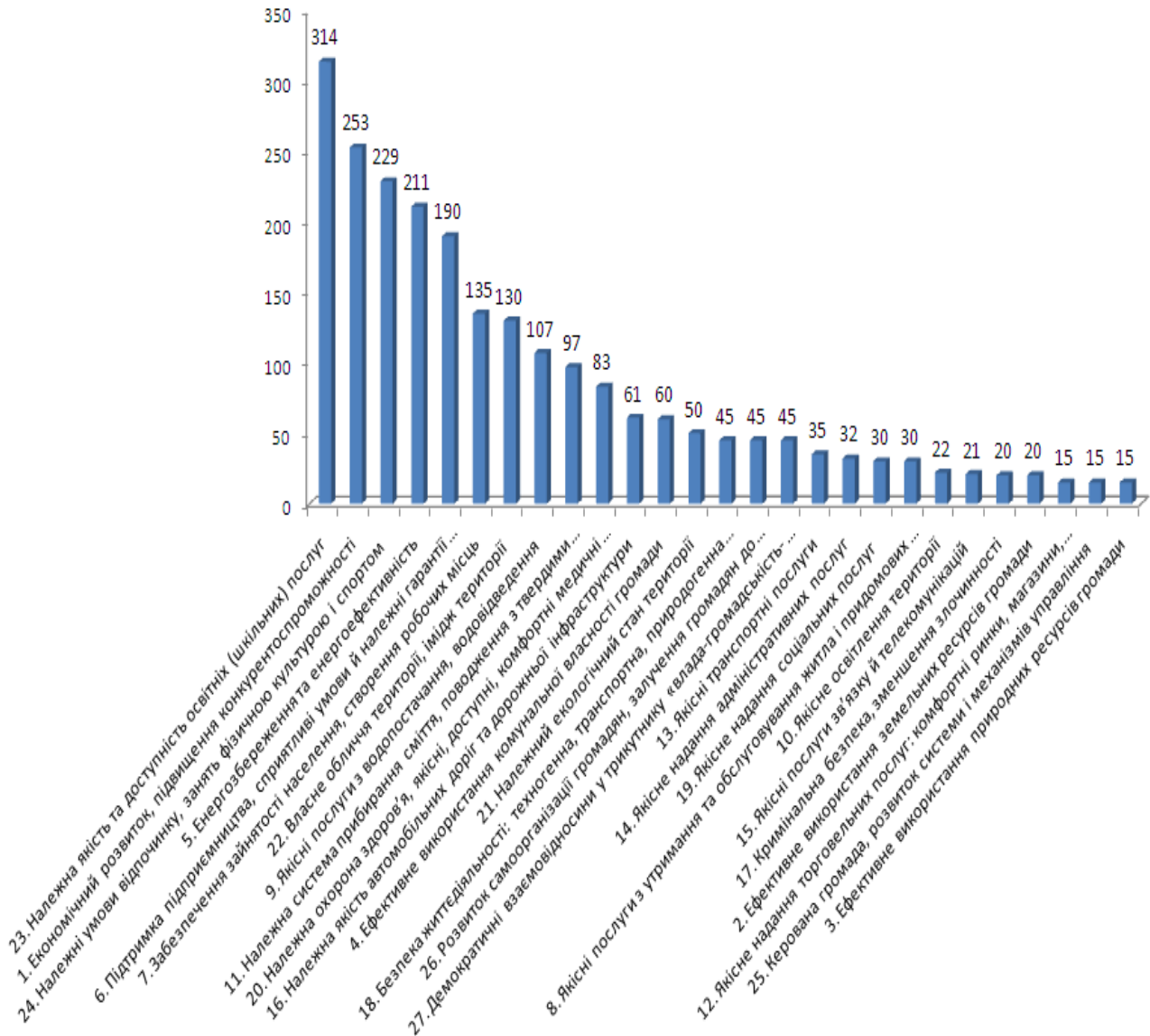

Рис. 5.1. Узагальнені вигоди Томаківської ОТГ, що очікується отримати від проектів першого часового горизонту Стратегії (початок 2017-2018)

Як видно з графіка, найбільшу увагу на період 2017-2018 рр. приділено проектам, що забезпечують належну якість та доступність освітніх послуг, а саме капітальним ремонтам з реконструкцією шкільних приміщень та приміщень навчально-виховних комплексів у населених пунктах громади. Це можна визнати виправданим для створення певного комфорту відносин з територіальними громадами, що увійшли до складу Томаківської ОТГ. Тим більш, що такі магістральні напрями розвитку як економічний розвиток та підвищення конкурентоспроможності (2 місце в «рейтингу вигод»), підтримка підприємництва (5 місце), забезпечення зайнятості та створення робочих місць (6 місце) розташовані на графіку у зоні пріоритетної уваги (2-6 місця). Загальна сума вигод від цієї групи проектів складає 578 балів, тобто можна вважати, що проблемам (і проектам) економічного розвитку як основи сталого розвитку громади приділено належну увагу. На належному 4 місці знаходяться інтегровані вигоди від проектів енергозбереження та енергоефективності (211 балів). З огляду на негативне сальдо міграції в громаді, важливо, що 3 місце

«рейтингу вигод» посідають проекти, спрямовані на створення належних умов відпочинку, культурного та фізичного розвитку мешканців громади, а 7 місце – проекти формування власного обличчя території Громади. Зазначене сприятиме припиненню відтоку людей до великих міст. Місця в середині рейтингу виправдано посідають інтегровані вигоди від проектів надання різноманітних публічних послуг. Тут же розміщуються інтегровані вигоди від проектів забезпечення належного екологічного та санітарного стану території (147 балів). Отже, можна вважати, що планований портфель проектів стратегії розвитку Томаківської ОТГ у цілому є збалансованим.

Другий блок результатних індикаторів Стратегії

На період завершення Стратегії пропонується набір узагальнених індикаторів стану Громади, забезпечених, переважно, чинною статистичною базою, та їх прогнозовані значення на початок 2022 р., наведені у табл. 5.3.

Таблиця 5.3

Прогноз рівня результатних індикаторів стратегії розвитку Томаківської ОТГ на період завершення стратегії (2022 р.)

Індикатори (показники)	Прогнозоване значення
Загальна чисельність населення, осіб (+1%)	15150
Кількість населення, зайнятого в реальному секторі економіки, осіб (+10%)	4570
Рівень зайнятості по відношенню до працездатного населення, %	до 50
Приток інвестицій, млн. грн.	12,5
Додатково створено робочих місць, од.	105
Вартість житла на території Громади, тис. ум. од./ будинок	12,0
Доходи бюджету на одного мешканця, грн. (+10%)	2330
Видатки бюджету на одного мешканця, грн. (+10%)	2270
Рівень дотаційності бюджету, %	3,5
Капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій з державного бюджету), грн. /особу (+10%)	365
Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ, % (-10 процентних пунктів)	17
Кількість куточків відпочинку та інтересу, од.*	10
Кількість культурно-фестивально-спортивно-розважальних заходів на рік*	8
Кількість об'єктів, що експлуатуються з використанням джерел альтернативного енергопостачання*	5
Кількість об'єктів енергозбереження*	20
Середній бал за результатами ЗНО в школах*	155,0

*Використання зазначених індикаторів вимагає доповнення статистичної бази

Третій блок результатних індикаторів Стратегії

Третій блок результатних індикаторів – це стан громадської думки стосовно соціально-економічної ситуації в Громаді*:

- рівень задоволеності наданням адміністративних послуг;
- рівень задоволеності умовами ведення підприємницької діяльності;

- рівень задоволеності якістю надання житлово-комунальних послуг;
- рівень задоволеності чистотою і обличчям території Громади;
- рівень задоволеності якістю транспортних послуг;
- рівень задоволеності станом доріг і дорожньої інфраструктури;
- рівень задоволеності умовами активного і культурного дозвілля і відпочинку;
- рівень задоволеності якістю освітніх послуг;
- рівень задоволеності якістю медичного обслуговування;
- рівень довіри до місцевої влади.

**Використання зазначених індикаторів вимагає періодичного проведення (раз на рік) соціологічних опитувань громадян або створення спеціального інтерактивного порталу у складі сайту Громади.*

6. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Моніторинг реалізації Стратегії виконується в двох аспектах (рис. 6.1):

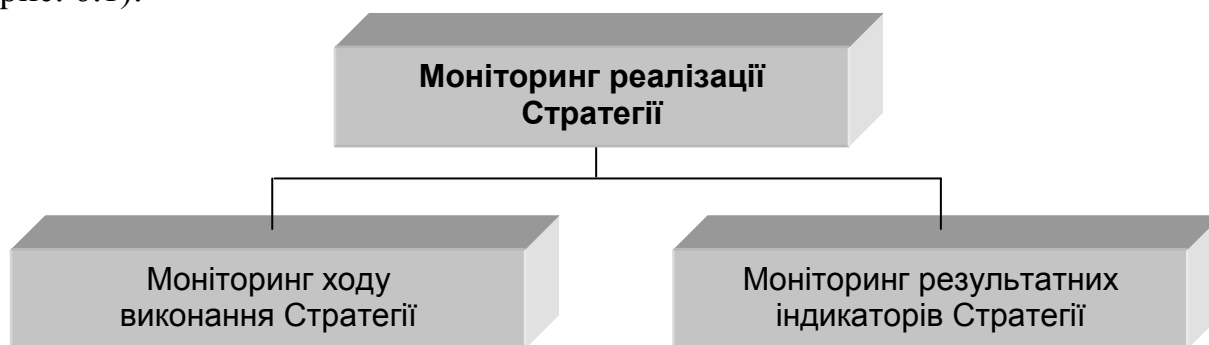

Рис. 6.1. Моніторинг реалізації Стратегії Томаківської ОТГ

Моніторинг ходу виконання Стратегії має два основних завдання, які виконуються згідно принципу своєчасності та попередження (рис. 6.2)

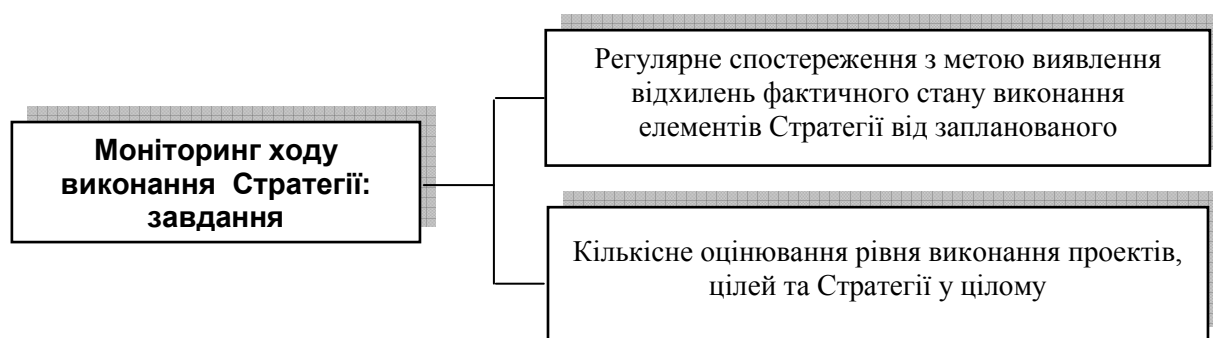

Рис. 7.2. Моніторинг ходу виконання Стратегії Томаківської ОТГ

Моніторинг ходу виконання Стратегії здійснюється на проектному, цільовому та системному рівнях.

Проектний рівень. На проектному рівні здійснюється моніторинг ходу та оцінювання рівня виконання проектів. Він виконується за віхами (проміжними опорними точками) реалізації робіт проектів, що визначаються

командою проекту при плануванні етапів його виконання (бажано щоби віха була у кожному кварталі).

При моніторингу виконання проекту урахується набір робіт, що завершені, що розпочалися й виконуються. Також урахується стан створення продукту проекту в цілому.

Рівень виконання проекту (K_p) оцінюється коефіцієнтом по відношенню до одиниці (повне виконання) за наступною шкалою (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Шкала оцінювання рівня виконання проектів (K_p)

Ступінь відхилення від запланованого стану	Незначущі відхилення	Відчутні відхилення	Відставання	Загроза невиконання
Оцінка рівня виконання проекту, коефіцієнт	0,9 – 1,0	0,75 – 0,89	0,5 – 0,74	менш за 0,5

Кількісна характеристика рівня виконання проектів здійснюється на основі експертного оцінювання за сукупністю станів виконання робіт проекту, стану створення його продукту порівняно із запланованим на даний момент рівнем (а не по відношенню до виконання проекту у цілому).

Наприклад: оцінюється рівень виконання проекту у момент часу, який складає дві третини запланованого терміну виконання проекту. Для етапів (робіт) проекту на цей момент встановлені планові обсяги виконання (чи завдання). Експертна оцінка у даному випадку стосується порівняння планованого на цей момент часу обсягу робіт (завдань) з фактичним їх обсягом. І якщо сумарний стан такий, що існують лише незначні відхилення від плану, оцінка експерта буде знаходитись в інтервалі 0,9 – 1,0 (наприклад, 0,95). Тобто, порівняння фактичного стану здійснюється не по відношенню до завершеного проекту (у даному випадку воно знаходилось би на рівні десь дві третини виконання: 0,60-0,65).

Окремо здійснюється експертиза фінансового забезпечення проекту та визначається обґрунтована (уточнена) потреба у поточному фінансуванні проекту та потреба у фінансуванні проекту у плановому році

Цільовий рівень. На цільовому рівні здійснюється моніторинг ходу та оцінювання рівня виконання цілей (операційних та стратегічних).

У випадках, коли операційна ціль реалізується кількома проектами, кількісно оцінка рівня виконання операційної цілі визначається як середня з оцінок рівня виконання проектів, що входять до її складу.

За рішенням робочої групи проектам і цілям можуть надаватися різні коефіцієнти важливості. У такому випадку оцінки можуть підраховуватися як середньозважені.

Наприклад: стратегічна ціль C_{22} складається з трьох операційних (O_{221} , O_{222} , O_{223}) з коефіцієнтами відносної важливості відповідно 0,3; 0,5; 0,2. Оцінки рівня виконання операційних цілей, відповідно, дорівнюють 0,73; 0,66; 0,8. Тоді середня оцінка рівня виконання стратегічної цілі C_{22} буде дорівнювати:

$$C_{22} = 0,75 \times 0,3 + 0,65 \times 0,5 + 0,8 \times 0,2 = 0,71$$

Системний рівень. На системному рівні за аналогічною методикою (як середні або середньозважені оцінки) розраховується рівень виконання кожного пріоритету Стратегії та Стратегії у цілому (через оцінки пріоритетів).

Термін проведення моніторингу ходу виконання стратегії – щоквартально до 15 числа першого місяця чергового кварталу. Безпосередньо організує цю роботу та відповідає за її виконання координатор стратегічного планування.

Зведені результати моніторингу ходу виконання Стратегії щоквартально передаються до КУРС з метою обговорення, визначення шляхів реагування на ситуацію та формування пакету змін до Стратегії.

Результати фінансової частини моніторингу (потреба у фінансуванні), зведені по проектах та всім цілям, представляються до КУРС раз на рік (у першому кварталі року). Після прийняття КУРС відповідних рішень з фінансових потреб реалізації Стратегії вони передаються до відповідних депутатських комісій селищної ради для врахування під час формування проекту бюджету на плановий рік та врахування при розробці щорічного Плану соціально-економічного розвитку Громади.

Моніторинг результатних індикаторів Стратегії

Моніторинг результатних індикаторів Стратегії є складовою моніторингу реалізації Стратегії та базується на наступних трьох блоках індикаторів.

Моніторинг першого блоку результатних індикаторів
виконується як складова моніторингу ходу виконання Стратегії, коли здійснюється експертиза стану виконання етапів (робіт) проекту. При значних відхиленнях у наборі та оцінках вигод Громади, на які впливає проект, можуть бути сформовані пропозиції щодо внесення змін до Стратегії у відповідній частині.

Моніторинг другого блоку результатних індикаторів
реалізується при щорічному формуванні звітних даних у терміни, які дозволяють забезпечити звіт статистичною інформацією.

Моніторинг третього блоку результатних індикаторів
здійснюється шляхом проведення щорічних соціологічних опитувань мешканців Громади у терміни, які дозволяють урахувати результати опитувань у щорічному звіті КУРС перед селищною радою (у першому кварталі року).

Термін проведення моніторингу результатних індикаторів усіх трьох блоків – один раз на рік, у терміни, які дозволяють забезпечити отримання необхідних даних та інформації.

7. УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ

Реалізація Стратегії є складним багатостороннім процесом, який передбачає виконання одночасно багатьох завдань за участю різних суб'єктів. Такими є не тільки структури виконкому селищної ради, які несуть основну відповідальність за виконання Стратегії, а і їх численні партнери з депутатського корпусу, активу територіальної громади, бізнесу, зовнішні партнери та ін. Усе це ставить питання щодо системи дійового та раціонального управління реалізацією Стратегії.

Управління процесом реалізації стратегії розвитку Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади базується на *принципах*:

- ✓ несутериторіальності із стратегіями більш високого рівня (району, області) (рис. 7.1), Національної стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»;
- ✓ забезпечення змістовного взаємозв'язку Стратегії з іншими плановими документами щодо поточної та перспективної діяльності з розвитку території;
- ✓ своєчасності та попередження;
- ✓ персональної відповідальності;
- ✓ відкритості та прозорості для громадськості (регулярне оприлюднення звітів з виконання Стратегії на сайті Громади);
- ✓ поточної науково-комунікаційної підтримки Стратегії.

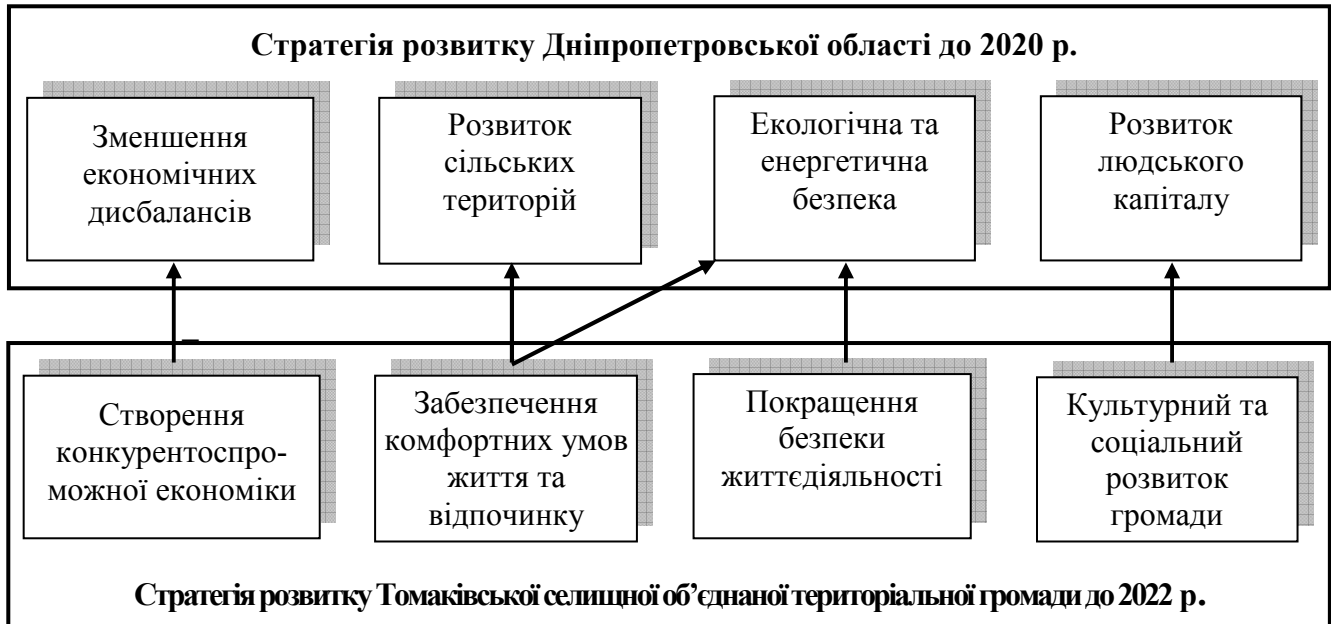

Рис. 7.1. Системне узгодження пріоритетів розвитку Дніпропетровської області з пріоритетами розвитку Томаківської ОТГ

Основою управління реалізацією Стратегії є підсумковий документ Стратегії, затверджений сесією Томаківської селищної ради.

Щорічно складається *План реалізації Стратегії*, до якого включаються:

- всі проекти, які розпочинаються у плановому році;
- проекти, розпочаті раніше й виконання яких продовжується у плановому році.

План реалізації Стратегії є одним з важливих джерел інформації для складання *щорічної Програми соціально-економічного розвитку* Громади й узгоджується з ним.

Колективним суб'єктом управління Стратегією є *Комітет з управління реалізацією Стратегії* (далі – КУРС), спеціально створений розпорядженням Томаківського селищного голови (Розпорядження № 123 від 27.07.2017 р. «Про створення Комітету з управління реалізацією Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року» – додаток Г).

КУРС очолює, як правило, перший заступник селищного голови. До складу КУРС включаються представники депутатського корпусу, виконкому селищної ради, активні представники громадськості і органів самоорганізації населення, представники підприємницьких кіл і промисловості.

З урахуванням зазначеного можна виокремити наступні *рівні управління реалізацією Стратегії* (рис. 7.2).

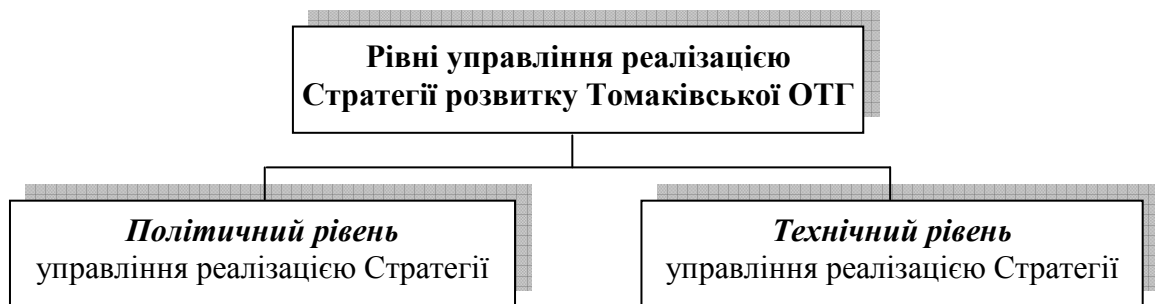

Рис. 7.2. Рівні управління реалізацією Стратегії розвитку Томаківської ОТГ

Політичний рівень управління реалізацією Стратегії забезпечується відповідальністю та діяльністю селищного голови, селищної ради, виконкому селищної ради. На цьому рівні визначаються політики реалізації Стратегії, відстежується їх виконання у стратегічній та поточній діяльності, заслуховуються регулярні звіти КУРС, обговорюються на кшталт ухвалення пропозиції щодо внесення змін до Стратегії з урахуванням стану її виконання та актуальних тенденцій, що відбуваються в мінливому конкурентному середовищі реалізації Стратегії.

Технічний рівень управління реалізацією Стратегії виконує КУРС:

- організовує взаємодію структурних підрозділів виконавчих органів селищної ради, а також учасників-партнерів виконання Стратегії;
- здійснює моніторинг і контролює виконання та фінансове забезпечення проектів Стратегії відповідно до її підсумкового документу;
- проводить регулярне кількісне оцінювання рівня виконання проектів, операційних та стратегічних цілей, пріоритетів та стратегії у цілому за наведеною нижче методикою;
- корегує за необхідністю склад та кількісні оцінки вигод Громади, які планується отримати від реалізації проектів Стратегії (методика наведена нижче);
- здійснює моніторинг досягнення запланованого з урахуванням впливу Стратегії рівня соціально-економічних індикаторів (показників) стану громади;
- аналізує результати кращих проектів і формує пропозиції щодо їх тиражування на інші населені пункти (території) Громади, а також готує за рекомендаціями Регіонального проектного офісу пропозиції щодо тиражування касетних проектів на інші територіальні громади;
- проводить бенчмаркінг діяльності громад-передових аналогів, узагальнює досвід та кращі практики діяльності територіальних громад в конкурентному середовищі й формує пропозиції щодо врахування їх у власній Стратегії
- аналізує дії найближчих громад-конкурентів, ризики та загрози, які від них надходять;
- здійснює підготовку квартальних (піврічних) звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх селищному голові та презентує на засіданні виконкому селищної ради (піврічний звіт – на засіданні селищної ради);
- готує щорічний звіт про стан виконання Стратегії, презентує його на останньому в році черговому засіданні селищної ради, а повний текст звіту розміщує на сайті селищної ради в мережі Інтернет;
- формує пропозиції щодо змін, які слід внести до цілей і проектів Стратегії, індикаторів виконання Стратегії як відповідь на виявлені виклики, ризики, загрози, можливості.

Засідання КУРС проводяться за рішенням його голови, але не рідше одного разу на квартал.

Томаківська селищна рада заслуховує звіти про хід і результати реалізації Стратегії один раз на кожні півроку.

Поточну підтримку і щоденну координацію ходу реалізації стратегії здійснює *координатор стратегічного планування*, якого призначено Розпорядженням № 123 від 27.07.2017 р. «Про створення Комітету з управління реалізацією Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року».

Базовою передумовою успішності процесу управління реалізацією Стратегії є система персональної відповідальності за виконання елементів Стратегії та Стратегії у цілому. Ця система передбачає декілька рівнів відповідальності:

- на верхньому рівні управління реалізацією Стратегії у цілому застосовується «принцип першого керівника», який передбачає, що загальне керівництво процесом реалізації стратегії здійснює перша особа – Томаківський селищний голова, який поділяє всю повноту відповідальності за реалізацію Стратегії;
- відповідальність за реалізацію обраних стратегічних пріоритетів покладається, як правило, на заступників селищного голови;
- відповідальність за реалізацію стратегічних (у т.ч. операційних) цілей покладається, як правило, на начальників відповідних структурних підрозділів виконкому селищної ради;
- відповідальність за реалізацію проектів несе призначений керівник проекту, який очолює команду проекту.

Перелічені відповідальні особи зафіксовані в Розпорядженні № 123 від 27.07.2017 р. «Про створення Комітету з управління реалізацією Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року».

Ураховуючи високу невизначеність та швидку мінливість умов діяльності, за необхідністю до базового підсумкового документу Стратегії, затвердженого сесією селищної ради, можуть вноситися *зміни*, які полягають у корегуванні окремих параметрів Стратегії (цілі, проекти, фінансування, терміни реалізації, виконавці, очікувані результати тощо), причинами чого можуть бути зміни зовнішнього середовища, втрата актуальності визначених стратегічних чи операційних цілей (проектів) або навпаки набуття актуальності новими цілями (проектами), результати моніторингу реалізації стратегії і т.п.

Зміни до підсумкового документу Стратегії на першому етапі їх підготовки ініціюються й обґрунтовуються командою проекту і оформлюються окремим документом з аргументацією потрібних змін, який підписується керівником проекту та відповідальним за реалізацію відповідної цілі, пріоритету; на другому етапі документ подається до КУРС і розглядається на найближчому засіданні; у разі прийняття КУРС запропонованих змін інформація про них доводиться до селищної ради під час чергового звіту про хід реалізації Стратегії і має бути погоджена чи відхилена.

З огляду на прийняття Стратегії у другому кварталі 2017 року, з урахуванням її змісту мають бути внесені відповідні зміни до плану соціально-економічного розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади на 2017 рік.

Згідно принципу поточної *науково-комунікаційної підтримки Стратегії* протягом її реалізації доручається відповідальним за реалізацію кожного пріоритету протягом кожного року реалізації Стратегії провести якнайменш один науково-комунікативний захід (конференцію чи семінар з напрямів,

досвіду й кращих практик реалізації даного пріоритету в Україні та за кордоном із запрошенням фахівців, вчених, провідних практиків; виїзні заняття з вивчення передового досвіду; організувати тематичну дискусію на електронній платформі ДЕСПРО в спільнотах практиків; провести дистанційне (очне) навчання з тематики пріоритету тощо).

Фінансування зазначених заходів має передбачатися у щорічній *Програмі соціально-економічного розвитку* разом із звітністю відповідальних під час щорічного звіту з реалізації Стратегії на сесії селищної ради.

ДОДАТКИ

Додаток А

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Ключовим поняттям у процесі планування розвитку громади є план – певний задум, деяка свідомо побудована модель бажаного й можливого майбутнього, реалізація якої вимагає виконання попередньо обдуманих дій, завдань, проектів, об'єднаних спільною метою. Отже, коли йдеться про територіальну громаду, то план розвитку громади – це «задум» того, якою ми хочемо бачити свою громаду у майбутньому, або, інакше, яких умов життя місцевої спільноти ми хочемо досягти. Наявність плану дозволяє говорити, що ми хочемо керувати власним розвитком. Але найголовнішим є те, що стратегію створює громада сама для себе, свідомо формулюючи свої вигоди на майбутнє.

Плануючи розвиток громади на засадах сталого розвитку ми маємо орієнтуватися на три складові розвитку:

- розвиток місцевої економіки;
- розвиток людського капіталу;
- збереження довкілля.

Одне з найважливіших завдань стратегії – виявити конкурентні переваги території та максимально публічно представити їх для потенційних інвесторів. Якісно написана стратегія надає інвестору корисну й систематизовану інформацію щодо можливих проектів, ринків, потенційних прибутків, витрат, ризиків для створення чи розширення бізнесу. Затвердження розробленої стратегії рішенням міської ради є свідченням прихильності місцевого органу влади до прозорості політики, до налагодження взаємовигідних дій зацікавлених сторін.

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Стратегічне планування розвитку громади –

системна технологія обґрунтування стратегічного вибору щодо майбутнього громади, яка базується на виявленні комплексу взаємозв'язаних внутрішніх та зовнішніх факторів, що визначають проблематику і потенціал розвитку громади, і формуванні комплексу дій стосовно реалізації стратегічних пріоритетів

Місія територіальної громади –

суспільне соціально-економічне призначення громади у сукупності з територією її розташування, роль та провідні функції територіальної громади у задоволенні суспільних потреб, специфічне місце у господарському комплексі території (регіону, країни), у системі суспільного розподілу праці.

Стратегічне бачення розвитку громади –

генеральна комплексна мета розвитку громади на досить віддалену перспективу (10-15 років), модель, що описує провідні системи діяльності в громаді, ключові соціально-економічні характеристики й цінності, обґрунтована з урахуванням ресурсного, виробничо-економічного, людського потенціалу, конкурентних переваг, прагнень територіальної громади і найбільш вірогідного сценарію розвитку.

Місія і стратегічне бачення тісно взаємопов'язані. Стратегічне бачення є описом громади на певному відрізку життєвого циклу її еволюції. Стратегічне бачення є більш динамічною категорією, ніж місія, яка може бути відносно незмінною протягом довшого часу порівняно з баченням.

Формування стратегічного бачення розвитку громади визначальною мірою залежить від факторів, які є переважно об'єктивними та інерційними:

- по-перше, це особливості території та наявність на ній певних природних ресурсів;
- по-друге, це існуючі склад і структура територіального промислово-виробничого комплексу;
- по-третє, існуючі та перспективні (прогнозовані) умови розвитку з урахуванням ймовірності збереження (втрати) конкурентних переваг та обмежень.

Стратегічний вибір розвитку громади –

реалізується у формуванні актуалізованої (уточненої, оновленої) місії, стратегічного бачення, а також стратегічних пріоритетів та в цілому в стратегіях розвитку, що мають бути здійснені для досягнення обраного стратегічного бачення.

Стратегія розвитку громади –

узагальнена логічна модель діяльності з покрокової реалізації стратегічного вибору розвитку громади, яка презентує основні цільові орієнтири руху й комплекс засобів реалізації стратегічних пріоритетів, визначених з урахуванням ресурсних обмежень.

На практиці стратегія, як правило, розробляється на термін повноважень виборного органу управління (5 років). Отже, для досягнення сформованого стратегічного бачення необхідно реалізувати 2-3 стратегії.

Стратегічні пріоритети розвитку громади –

інтегровані (укрупнені) напрями стратегічної діяльності (програми розвитку громади), реалізація яких у сукупності забезпечує досягнення обраного стратегічного бачення. Тобто для досягнення стратегічного бачення потрібна реалізація всього комплексу стратегічних пріоритетів.

Політики досягнення стратегічних цілей –

системні настанови, які можуть не передбачати реалізації спеціальних заходів, проте повинні проявлятися постійно, але опосередковано при реалізації проектів і цілей стратегії та визначають, що буде підтримуватися владою та громадою, а від чого слід відмовитись у процесі стратегічної діяльності.

Проект –

основний засіб реалізації стратегічних пріоритетів: впорядкована за змістом, послідовністю та ієрархією група робіт, поєднаних загальним цільовим призначенням в межах операційної цілі, які виконуються для досягнення чітко визначених продукту і результату у межах ресурсних і часових обмежень, відповідальність за що покладена на команду і керівника проекту.

Програма –

сукупність проектів, пов'язаних загальним цільовим і змістовним призначенням.

Портфель стратегії розвитку громади –

сукупність проектів та програм, що одночасно виконуються в стратегії розвитку громади.

В основу методології стратегічної діяльності органів місцевого самоврядування Томаківської об'єднаної територіальної громади покладається концепція сталого розвитку, яка передбачає дотримання балансу економічних, соціальних та екологічних факторів розвитку.

Стратегічна діяльність з розвитку громади базується на індикативних засадах. Це передбачає:

- спільне формування у трикутнику влада-бізнес-громада комплексу стратегічних пріоритетів розвитку громади;
- завчасне оприлюднення зазначених пріоритетів та їх обговорення із зацікавленими сторонами;
- задекларовану (озвучену, оприлюднену) готовність влади заохочувати ті бізнеси, що спрямовують свою ділову активність на реалізацію визначених пріоритетів розвитку;
- формування й оприлюднення системи преференцій бізнесам, що реалізуватимуть пріоритети розвитку громади.

Таким чином, через залучення на індикативній основі бізнесу до реалізації стратегії забезпечується приток додаткових ресурсів бізнесу на виконання проектів, цілей та пріоритетів стратегії.

Обрана методологія розробки Стратегії забезпечує системну формалізацію дій для керованого переходу від існуючого стану Громади до бажаного й реально можливого її стану, згідно із сформованим стратегічним баченням (показано на рис. А.1).

Як видно із схеми на рис. А.1, процес формування Стратегії складається з декількох послідовних фаз і етапів.

А. Підготовча фаза:

Організація роботи зі стратегічного планування (визначення зацікавлених сторін, формування робочої групи, залучення громадськості та бізнесу, проведення опитування, інформаційно-маркетингове забезпечення Стратегії).

Рис. А.1. Узагальнена модель процесу формування Стратегії

Б. Фаза розробки Стратегії:

Назва етапу	Зміст етапу
Етап 1. Аналіз ситуації	діагностика (обробити опитування мешканців та підприємців; зібрати та обробити статистичну, аналітичну, управлінську інформацію про стан громади; здійснити аналіз сучасного профілю громади, провести SWOT-аналіз, бенчмаркінг чи інші варіанти аналізу ситуації; з'ясувати проблематику, ключові тенденції розвитку й потенціал стратегічного вибору громади, з'ясувати конкурентні переваги і конкурентні позиції території та громади, визначити ресурсні можливості і фактори привабливості території для потенційних інвесторів; сформувати сценарії розвитку громади).
Етап 2. Формування системи цільових орієнтирів	Визначення глобальних орієнтирів: визначення місії, стратегічного бачення та стратегічних пріоритетів розвитку громади; визначення системи та структури стратегічних та операційних цілей розвитку громади).
Етап 3. Формування портфелю Стратегії	Визначення набору проектів і програм з реалізації Стратегії у прив'язці до операційних цілей; розподіл проектів за часовими горизонтами Стратегії; розробка паспортів (технічних завдань) проектів найближчого часового горизонту Стратегії).

В. Фаза реалізації та моніторингу Стратегії:

Формування та візуалізація блоку очікуваних стратегічних результатів реалізації Стратегії; формування системи управління реалізацією Стратегії; формування підходу до моніторингу виконання Стратегії та отримання її результатів, зокрема порядку громадського моніторингу; формування системи науково-експертної, комунікативної та інформаційно-маркетингової підтримки реалізації стратегічних пріоритетів; створення системи звітності влади перед громадою за реалізацію Стратегії.

Під час розробки стратегії розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади Робочою групою у взаємозв'язку із зовнішніми експертами заплановано й проведено такі роботи:

- видання Розпорядження селищного голови про формування Робочої групи з урахуванням представництва громадськості та бізнесу, про розробку Стратегії розвитку громади;

- проведення установчої наради Робочою групою на чолі з селищним головою, презентація основних завдань і часових горизонтів розробки Стратегії, презентація зовнішнім експертом основних методологічних положень з розробки Стратегії, її інформаційно-комунікативного та маркетингового забезпечення, системи управління реалізацією;

- проведення опитування мешканців та підприємців громади на основі анкет, запропонованих зовнішніми експертами, оброблення та обговорення отриманих результатів, що відображають консолідовану думку представників різних соціальних груп громадськості;

- підготовка Робочою групою аналітичної інформації для діагностики ситуації з використанням анкет, запропонованих зовнішніми експертами;

- формування Робочою групою профілю громади з інформацією про населення громади, умови життя й виробничої діяльності, місцеву економічну базу, комунальну та технічну інфраструктуру, стан навколишнього середовища;

- проведення Робочою групою у взаємозв'язку із зовнішніми експертами SWOT-аналізу за основними напрямками розвитку громади (діагностика і формування проблематики розвитку);

- виявлення зовнішніми експертами проблематики та визначальних тенденцій розвитку громади, потенціалу стратегічного вибору й розвитку громади, визначення конкурентних переваг і ресурсних можливостей території, її привабливості для потенційних інвесторів;

- побудова зовнішніми експертами сценаріїв розвитку громади як бази для формування стратегічного бачення розвитку громади;

- формування Робочою групою разом із зовнішніми експертами вихідного варіанту стратегічного вибору громади – місії та стратегічного бачення розвитку громади;

- формування Робочою групою разом із зовнішніми експертами набору стратегічних пріоритетів та системи стратегічних й операційних цілей розвитку громади;

- проведення робочої наради за участю селищного голови, представників Робочої групи та зовнішніх експертів з приводу формування та первинної експертизи набору проектів реалізації стратегічних пріоритетів;

- проведення мозкового штурму представників Робочої групи для визначення пріоритетності та часових горизонтів виконання проектів реалізації стратегічних пріоритетів з огляду на доцільність включення проекту до Стратегії, реальні інституційні, правові, технічні, ресурсні та інші можливості реалізації проекту в межах обраного часового горизонту Стратегії, визначення відповідальних за реалізацію проектів, а також пропозиції щодо доповнення вихідного переліку проектів;

- розробка членами Робочої групи за консультацією зовнішніх експертів базових варіантів паспортів (технічних завдань) проектів реалізації стратегічних пріоритетів розвитку громади, оцінювання суспільної корисності проектів на основі розробленої класифікації вигод територіальної громади і методики оцінювання;

- підготовка зовнішніми експертами пропозицій щодо системи управління й моніторингу реалізації Стратегії, формування результатного блоку стратегії;

- підготовка зовнішніми експертами основної текстової частини підсумкового документу Стратегії;

- проведення робочої наради для ухвалення основних рішень з цільового, проектного, управлінського блоків (з урахуванням системи відповідальності за виконання проектів);

- формування зовнішніми експертами результатного блоку Стратегії;

- формування зовнішніми експертами проекту остаточного документу Стратегії, його обговорення з Робочою групою та керівництвом Громади;

- оприлюднення проекту Стратегії перед громадськістю і представниками бізнесу;

- внесення коректив до остаточного документу Стратегії й підготовка його до затвердження на сесії селищної ради;

- затвердження Томаківською селищною радою остаточного документу Стратегії розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади.

Зазначені роботи виконувалися у межах наведеного на рис. А.2 календарного графіку.

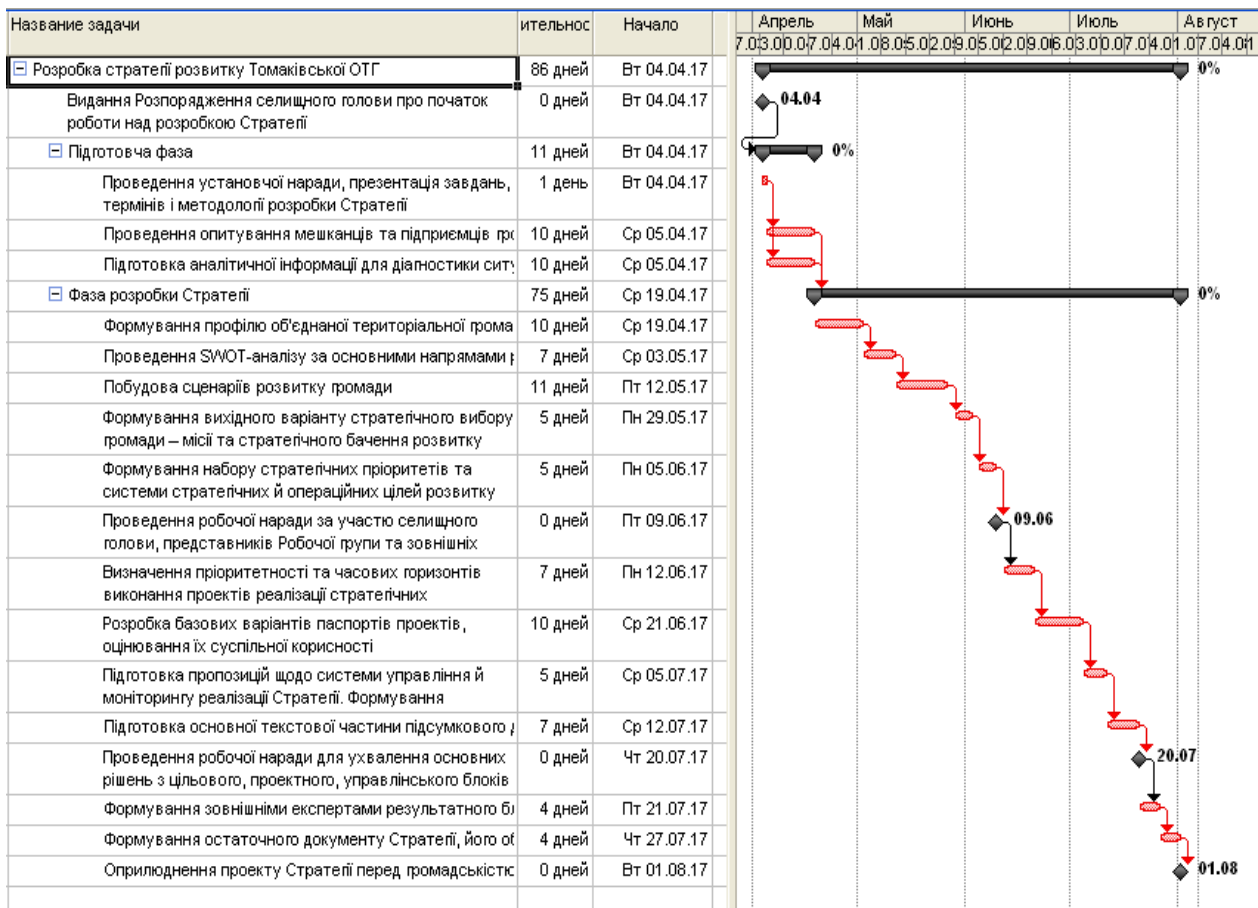

Рис. А.2. Календарний графік виконання робіт з розробки стратегії розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади

ДОДАТОК Б
РОЗПОРЯДЖЕННЯ СЕЛИЩНОГО ГОЛОВИ ПРО СТВОРЕННЯ
РОБОЧОЇ ГРУПИ

04 квітня 2017 року

№58-р

Про створення робочої групи з розробки
Стратегії розвитку селищної об'єднаної
територіальної громади на період до 2022 року

Відповідно до положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою загальної координації та сприяння організації роботи щодо розробки Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року (далі – Стратегія), вважаю за необхідне:

1. Створити робочу групу з розробки Стратегії, згідно з додатком 1.
2. Затвердити Положення про робочу групу з розробки Стратегії, згідно з додатком 2.
3. Розробити до 03.07.2017 року Стратегію та подати її на розгляд та затвердження пленарного засідання сесії Томаківської селищної ради VII скликання.
4. Оприлюднити Стратегію в друкованому виданні, місцевих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті виконавчого комітету Томаківської селищної ради.

Томаківський селищний голова

І.В.Калашник

Додаток № 1
до розпорядження Томаківського
селищного голови
від 04.04.2017р. №58-р

ПОЛОЖЕННЯ
про робочу групу з розробки Стратегії розвитку селищної об'єднаної
територіальної громади на період до 2022 року

1. Робоча група створюється з метою розробки і впровадження Стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року (далі – Стратегія).

Робоча група формується з працівників виконавчого комітету Томаківської селищної ради, представників бізнесу, громадських, релігійних, молодіжних та інших організацій, фахівців з питань планування розвитку (залучених експертів-консультантів). Склад робочої групи затверджується розпорядженням Томаківського селищного голови.

2. Робоча група здійснює розробку Стратегії та проектів з реалізації стратегічних пріоритетів, моніторинг та координацію стратегічної діяльності, управління впровадженням Стратегії.

3. Робоча група:

- готує план дій з розробки Стратегії та управління її реалізацією, формує відповідний календарний план виконання робіт (за пропозицією експертів-консультантів);

- організовує збір та підготовку статистичної, аналітичної та іншої інформації щодо діагностики ситуації на території Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади та подає її експертам-консультантам для інтерпретації та узагальнення задля визначення основних проблем та тенденцій соціально-економічного розвитку громади;

- організовує опитування серед жителів Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади відповідно до анкети, розроблених експертами-консультантами, з метою накопичення пропозицій для формування стратегічного бачення та визначення стратегічних пріоритетів та цілей, передає отримані результати опитування експертам-консультантам для узагальнення;

- обговорює та ухвалює пропонований експертами-консультантами проект стратегічного бачення розвитку селищної об'єднаної територіальної громади;

- бере участь у розробці стратегічних та операційних цілей, формуванні відповідного портфелю проектів з їх реалізації (за пропозиціями експертів);

- організовує роботи з оприлюднення інформації про хід розробки та реалізації Стратегії;

- розробляє пропозиції щодо внесення необхідних змін (коригуючих заходів) під час розроблення та реалізації стратегії;

-обговорює підготовлений проект Стратегії з громадою та подає її на розгляд постійної комісії та затвердження сесією Томаківської селищної ради.

4. Робочу групу очолює Томаківський селищний голова. За результатами розгляду й вивчення питань робоча група готує висновки і рекомендації. Висновки і рекомендації робочою групою приймаються за взаємною згодою членів групи (консенсусом), які беруть участь у засіданні, і підписуються головою робочої групи (у разі його відсутності – заступником голови робочої групи). Протокол засідань робочої групи підписується головою та секретарем групи.

5. Робоча група має право:

- отримувати інформацію, необхідну для розробки Стратегії, у відповідних організаціях, незалежно від їх відомчого підпорядкування, форми власності та господарювання;
- проводити опитування громадян чи проводити іншу діяльність для вивчення громадської думки щодо Стратегії;
- проводити роз'яснювальну роботу серед жителів ОТГ з питань розробки і впровадження Стратегії та значення її необхідності;
- вносити пропозиції щодо розгляду питань, які необхідно вирішити з метою покращення соціально-економічної ситуації в ОТГ в межах розробки і втілення Стратегії;
- брати участь у підготовці і проведенні громадських слухань (за необхідністю) щодо розробки проекту Стратегії;
- розробляти та узгоджувати проекти договорів, пов'язаних з розробкою Стратегії.

6. Члени робочої групи виконують доручення голови групи в межах визначених вище функцій та завдань і несуть особисту відповідальність за достовірне і своєчасне опрацювання отриманих інформаційних та розрахункових документів і матеріалів, що стосуються виконання завдань Стратегії.

Томаківський селищний голова

І.В.Калашник

Додаток № 2
до розпорядження
Томаківського селищного голови
від 06.11.2017р. №173-р

**Склад робочої групи з розробки Стратегії розвитку селищної об'єднаної
територіальної громади на період до 2022 року**

№	ПІБ	Посада, місце роботи	Функції
1.	КАЛАШНИК Іван Володимирович	Томаківський селищний голова	Голова робочої групи, прийняття розпоряджень щодо розробки та впровадження стратегії
2.	ЄВТУШЕНКО Євген Вячеславович	Перший заступник Томаківського селищного голови	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
3.	БІЛАШОВА Мар'яна Василівна	Секретар Томаківської селищної ради	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
4.	ВЕЛИЧКО Олексій Євгенійович	Начальник відділу ЖКГ, розвитку інфраструктури, комунальної власності, благоустрою, інновацій	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
5	МАТЮХІНА Марина Леонідівна	Начальник земельного відділу	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
6	КОБЯКОВ Сергій Григорович	Депутат Томаківської селищної ради	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
7	ГОЛОВКО Олена Вікторівна	Депутат Томаківської селищної ради	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
8	ЛАВРІНЕНКО Володимир Іванович	Депутат Томаківської селищної ради	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
9	БАРДАДИМ Євгеній Васильович	Депутат Томаківської селищної ради	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
10.	БУЧИНСЬКИЙ Станіслав Юрійович	в.о.старости на території сіл: Кисличувата, Високе, Ганнівка, Грушеве, Запорізка Балка, Запорізьке, Миролубівка, Новомиколаївка, Новомихайлівка, Новоукраїнка, Садове, Степанівка, Урожайне.	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
11.	БАГЛАЙ Наталя Михайлівна	в.о.старости на території сіл: Китайгородка, Зелений Клин.	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
12.	КОЗЛОВ Олександр Васильович	в.о.старости на території сіл: Михайлівка, Гарбузівка, Новокатьошине, Чайки.	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
13.	КОЛІСНИК Тетяна Володимирівна	в.о.старости на території сіл: Преображенка, Баркове	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
14.	ТЕРПЕЛОВСЬКА Віра Анатоліївна	в.о.старости на території сіл: Чумаки, Крутеньке, Червоний Яр.	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
15.	КАЛАШНИК Володимир	Депутат Томаківської селищної ради VII скликання , голова	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії

	Станіславович	асоціації фермерів та приватних землевласників Томаківського району Дніпропетровської області	
16.	БАРДАДИМ Василь Григорович	Депутат Томаківської селищної ради VII скликання, директор приватного сільськогосподарського підприємства Агрофірма «Перше Травня»	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
17.	ГЕЦКО Олеся Іванівна	Голова громадської організації «Спілка підприємців Томаківського району «Підприємець Томаківщини»	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
18.	ШАРОВ Юрій Павлович	д.держ.упр., проф., завідувач кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ	Експерт-консультант з питань розробки Стратегії
19.	ЧИКАРЕНКО Ірина Аркадіївна	д.держ.упр., доцент, начальник управління з навчальної та методичної роботи ДРІДУ НАДУ – експерт	Експерт-консультант з питань розробки Стратегії
20.	ЧИКАРЕНКО Олексій Олександрович	к.держ.упр., доцент, начальник відділу інформаційних технологій Дніпропетровського управління Офісу великих платників податків ДФС – експерт	Експерт-консультант з питань розробки Стратегії
21.	КОЗІНА Віталіна Вадимівна	Голова Томаківського молодіжного активу козацького краю	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
22.	ЛЄБЄЄВА Наталя Юріївна	Голова Томаківської районної громадської організації «ЗАРАДИ МАЙБУТНЬОГО ТОМАКІВЩИНИ» Дніпропетровської області	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії
23.	ХРАНОВСЬКА Олена Володимирівна	Редактор газети «Я люблю Томаківщину»	Член робочої групи, участь у розробці Стратегії

Томаківський селищний голова

І.В.Калашник

Додаток В

Таблиця В.1

Результати опитування мешканців Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади щодо соціально-економічної ситуації в громаді

Характеристика громади	тут комфортно мені жити	93
	я хочу, щоб тут жили мої діти	95
	я вимушений тут жити	138
	тут не має перспектив для розвитку	112
	я виїду звідси при найменшій можливості	31
Нинішній стан	Якість комунальних послуг	2,60
	Стан доріг	1,28
	Медичне забезпечення	3,02
	Робота освітніх та дошкільних навчально-виховних закладів	3,44
	Екологічний та санітарно-епідеміологічний стан	2,54
	Інфраструктура відпочинку та дозвілля, культури та спорту	2,45
	Послуги теле- та інтернет зв'язку, комунікації	3,15
	Безпека мешканців	2,77
	Умови для започаткування та ведення власного бізнесу	2,36
	Можливості працевлаштування	1,65
Що заважає розвитку громади	недостатня громадська та підприємницька активність мешканців	284
	значна частка населення похилого віку	179
	несприятливі умови для розвитку підприємництва, відсутність якісних робочих місць для людей працездатного віку	331
	відсутність можливості для самореалізації, підвищення культурного рівня	249
	низька якість медичних, комунальних, освітніх, виховних та інших послуг	150
	екологічні проблеми	131
	недостатня інформованість про громаду за її межами	150
	поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії	147
	відсутність зовнішніх та внутрішніх інвестицій	167
	інше	0
Першочерговість завдань	зменшення рівня безробіття	2,15
	покращення водопостачання та водовідведення	3,67
	ремонт доріг, належне транспортне сполучення між поселеннями громади	2,23
	розвиток малого і середнього бізнесу, підтримка фермерських господарств, агрохолдингів, кластерів, інших об'єднань підприємств	4,82
	можливість самореалізації для молоді, культурного проведення вільного часу	4,50
	благоустрій вулиць та населених пунктів у цілому	4,45
	розвиток інфраструктури дозвілля (відпочинку, спорту, туризму)	5,23

основні специфічні особливості (конкурентні переваги)	зручне географічне розташування – доступність до основних міст та ринків	245
	унікальні природні та інші ресурси на території громади (мінеральна вода, природа, корисні копалини, туристичні об'єкти, маршрути тощо)	44
	активність мешканців, підприємців	102
	небайдужість місцевої влади	230
	вільні земельні ділянки у громаді	43
	вільні промислові приміщення	50
	свій варіант	1

Таблиця В.2

Результати опитування підприємницьких кіл мешканців Томаківської селищної об'єднаної територіальної громади щодо соціально-економічної ситуації в громаді

Які зміни у збуті Ви очікуєте в 2017 році?	Без змін	8
	Зростання	9
	Зменшення	5
	Припинення діяльності	1
Ви плануєте інвестувати у збільшення виробництва продукції	так, у поточному році	3
	так, у наступному році	2
	можливо, у майбутньому	11
	не плануємо нових інвестицій	6
Чи плануєте Ви розширення виробництва	так, у районі _____ (назва району)	0
	так, у поселеннях громади _____ (назва поселення)	0
	ні	15
	можливо у майбутньому	7
Чи плануєте Ви перенести свою діяльність до іншої громади	так	3
	ні	19
Якщо так, то що є основною причиною переносу діяльності?	Зміна ринкової кон'юнктури	0
	Немає можливості розширити виробничі приміщення	2
	Відсутність землі для розширення	2
	Надмірний податок на землю та нерухоме майно	1
	Надмірна вартість оренди комунального майна/землі	0
	Відсутність потужності електропостачання	0
	Відсутність очисних споруд і можливості їх облаштування	2
	Громадський опір розвитку підприємства	0
	Надмірний тиск на підприємство з боку контролюючих органів	0
	Погана транспортна доступність до основних ринків/споживачів	1

	Відсутність необхідної кількості кваліфікованих працівників	0
Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади ?	Недостатня громадська ініціативність та активність мешканців	3
	Несприятливі умови для розвитку підприємництва	14
	Немає умов для розвитку молоді, формування трудових ресурсів	9
	Засміченість довкілля, питної води, земель	3
	Неякісні землі, невідповідні водоймища	1
	Неефективне використання природних ресурсів громади	4
	Недостатня інформованість про громаду за її межами	2
	Поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії	6
	Зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення)	2
	Недостатня підприємливість мешканців громади	7
	Відсутність зовнішніх інвестицій	2
	Відсутність внутрішніх інвестицій	2
	Недостатня увага культурному відпочинку, дозвілля мешканців	4
	Погане транспортне сполучення громади із зовнішнім оточенням	10
	Недостатня увага розвитку фермерства, кооперативного руху	7
	Погане транспортне сполучення між населеними пунктами громади	5
	Значна частка населення старшого працездатного віку	2
	Інше (вкажіть) – не більше однієї позиції	1
Оцініть рівень співпраці Вашого підприємства із зазначеними організаціями	1. Керівництво громади	3,23
	2. Селищна рада, постійні комісії ради, депутати ради	1,91
	3. Управління/відділи виконавчого органу міської/селищної ради	2,05
	4. Поліція	0,95
	5. Прокуратура	0,73
	6. Районні органи влади	1,32
	7. Центр зайнятості	1,59
	8. Податкові органи	2,23
	9. Орган реєстрації бізнесу	1,32
	10. Санітарно-епідеміологічна станція	1,23
	11. Пожежна охорона	1,55
	12. Відділ земельних ресурсів	1,91
	13. Митниця	0,86
Яка Ваша загальна думка про Вашу громаду як місце для ведення бізнесу		3,41
Яка, на Ваш погляд, величина тіньового бізнесу у громаді, у відсотках		37,588

Додаток Г

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

27.07.2017 року

№ 123-р

**Про створення Комітету з управління
реалізацією Стратегії розвитку селищної
об'єднаної територіальної громади
на період до 2022 року**

Відповідно до положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою забезпечення результативної реалізації Стратегії розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади до 2022 року (далі – Стратегія), **вважаю за необхідне:**

1. Створити Комітет з управління реалізацією Стратегії (далі – КУРС) (додаток 1).

2. Керівником КУРС призначити першого заступника голови Томаківської селищної ради Євтушенка Євгена Вячеславовича.

3. Для здійснення поточної підтримки й щоденної координації ходу реалізації Стратегії координатором стратегічного планування призначити:

Білашову Мар'яну Василівну – секретаря Томаківської селищної ради.

4. Для забезпечення персональної відповідальності за виконання Стратегії:

– призначити відповідальних за реалізацію обраних громадою стратегічних пріоритетів:

Білашова Мар'яна Василівна – секретар Томаківської селищної ради пріоритет 1 «Економічний розвиток громади»;

Євтушенко Євген Вячеславович – перший заступник Томаківського селищного голови – пріоритет 2 «Належні інфраструктурні умови та безпека життя на території громади»;

Щербяк Тамара Петрівна – заступник Томаківського селищного голови – пріоритет 3 «Належний рівень надання публічних послуг та соціально-культурний розвиток активної громади»;

– призначити відповідальних за реалізацію операційних цілей та проектів Стратегії розвитку Томаківської об'єднаної територіальної громади до 2022 року (додаток 2).

5. Затвердити Положення про Комітет з управління реалізацією Стратегії (додаток 3).

6. Контроль за виконанням даного розпорядження залишаю за собою.

Томаківський селищний голова

І.В.КАЛАШНИК

Додаток № 1
до розпорядження
Томаківського селищного голови
від 27.07.2017 р. №123-р

**Склад Комітету з управління реалізацією
стратегії розвитку селищної об'єднаної територіальної громади
на період до 2022 року**

КАЛАШНИК Іван Володимирович	Томаківський селищний голова
ЄВТУШЕНКО Євген Вячеславович	Перший заступник Томаківського селищного голови
БІЛАШОВА Мар'яна Василівна	Секретар Томаківської селищної ради
ВЕЛИЧКО Олексій Євгенійович	Начальник відділу ЖКГ, розвитку інфраструктури, комунальної власності, благоустрою, інновацій виконавчого комітету Томаківської селищної ради
МАТЮХІНА Марина Леонідівна	Начальник земельного відділу виконавчого комітету Томаківської селищної ради
КАЛАШНИК Віта Анатоліївна	Начальник відділу освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Томаківської селищної ради
БУЧИНСЬКИЙ Станіслав Юрійович	в.о.старости на території сіл: Кисличувата.
БАГЛАЙ Наталя Михайлівна	в.о.старости на території сіл: Китайгородка, Зелений Клин.
КОЗЛОВ Олександр Васильович	в.о.старости на території сіл: Михайлівка, Гарбузівка, Новокатьощине, Чайки.
КОЛІСНИК Тетяна Володимирівна	в.о.старости на території сіл: Преображенка, Баркове
ТЕРПЕЛОВСЬКА Віра Анатоліївна	в.о.старости на території сіл: Чумаки, Крутеньке, Червоний Яр.

Секретар Томаківської селищної ради

М.В.БІЛАШОВА

Додаток № 2
до розпорядження
Томаківського селищного голови
від 27.07.2017 р. №123-р

**Відповідальні за реалізацію
стратегічних (операційних) цілей та проектів Стратегії розвитку селищної
об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року
(для проектів першого часового горизонту: початок – 2017-2018 р.р.)**

Пріоритет (стратегічна ціль)	
1. Економічний розвиток громади (відповідальний Білашова М.В.)	
1.1. Операційна ціль	Створення інституційних умов залучення інвестора та інвестиційно-привабливого іміджу території громади (відповідальний Білашова М.В.)
Проекти	Відповідальний
1.1.1. Формування інвестиційного паспорту території та програми залучення інвестицій	Дурнін В.А.

1.1.2. Розробка плану забудови території		Величко О.Є.
1.1.3. Створення сайту громади й просування її можливостей, переваг та іміджу в інформаційному просторі		Дурнін В.А.
1.1.4. Формування програми впровадження міні-проектів з навчанням потенційних підприємців основам бізнесу		Супрун К.С.
1.2. Операційна ціль	Розбудова територіального агропромислового комплексу (відповідальний Білашова М.В.)	
Проекти		Відповідальний
1.2.1. Створення кооперативу із закупки молочної сировини		Супрун К.С.
1.2.2. Створення сімейних міні-ферм у сфері тваринництва		Дурнін В.А.
1.2.4. Створення конкурентоспроможного підприємства з виробництва якісної (екологічно-чистої) олії на базі олійного цеху для участі в експортно-імпорتنих відносинах		Матюхіна А.А.
1.2.5. Створення комунального оптово-роздрібного ринку у смт Томаківка		Матюхіна А.А.
1.2.6. Створення агропромислового кластеру для виробництва та переробки с/г продукції		Величко О.Є.
1.2.7. Створення на вільних площах колишніх підприємств індустріальних зон для розвитку перспективних бізнесів		Матюхіна А.А.
1.2.8. Створення спеціалізованого виробництва для вирощування ранніх овочів (ягід, фруктів)		Дурнін В.А.
1.2.9. Закладка фруктового саду з унікальною номенклатурою плодів		Супрун К.С.
1.2.10. Розширення потужностей рибного господарства на території громади		Дурнін В.А.
1.2.11. Проведення щорічних ярмарок продукції Томаківської ОТГ у м. Дніпро, Запоріжжя, Нікополь		Супрун К.С.
1.3. Операційна ціль	Розбудова територіального агропромислового комплексу (відповідальний Білашова М.В.)	
Проекти		Відповідальний
1.3.1. Створення виробництва паливних пелет з відходів деревини, рослинництва		Матюхіна А.А.
2. Належні інфраструктурні умови та безпека життя на території громади		
2.1. Операційна ціль	Підтримка санітарно-екологічного стану території та система поводження з ТПВ (відповідальний Євтушенко М.В.)	
Проекти		Відповідальний
2.1.1. Будівництво сміттепереробного заводу, в тому числі на засадах співробітництва декількох громад		Похиленко О.В.
2.1.2. Забезпечення 100% охоплення прибирання побутового сміття контейнерною технологією його збирання й вивозу		Похиленко О.В.
2.1.3. Ліквідація несанкціонованих звалищ твердих побутових відходів		Похиленко О.В.
2.1.4. Установлення громадських туалетів в місцях відпочинку		Похиленко О.В.
2.2. Операційна ціль	Транспортна й дорожня інфраструктури (відповідальний)	
Проекти		Відповідальний
2.2.1 Регламентоване рейсове автобусне сполучення між населеними пунктами в межах ОТГ		Величко О.Є.
2.2.2. Оновлення (придбання) шкільних автобусів		Калашник В.А.
2.2.3. Створення тротуарної доріжки по вул. Лесі Українки смт.		Дурнін В.А.

Томаківка		
2.2.4. Поточний та капітальний ремонт вулиць, які належать до комунальної власності Томаківської селищної ради		Величко О.Є.
2.3. Операційна ціль	Безпека життєдіяльності (відповідальний Євтушенко Є.В.)	
Проекти		Відповідальний
2.3.1. Створення на території ОТГ комплексного центру безпеки життєдіяльності, включаючи підрозділ місцевої пожежної охорони, засоби електронного зв'язку з регіональними структурами		Куценко І.О.
2.3.2. Нейтралізація небезпек, породжуваних бродячими тваринами		Куценко І.О.
2.4. Операційна ціль	Комунальні послуги, енергозабезпечення (відповідальний Євтушенко Є.В.)	
Проекти		Відповідальний
2.4.1. Створення в селищі (громаді) багатоцільового комунального підприємства		Величко О.Є.
2.4.2. Модернізація нічного освітлення вулиць селища з використанням сучасних енергозощаджуючих технологій		Супрун К.С.
2.4.3. Створення системи доочищення питної води на 20%		Дурнін В.А.
2.4.4. Модернізація системи централізованого водопостачання, в тому числі із збільшенням його частки на 10%		Матюхіна А.А.
2.4.5. Модернізація існуючих очисних споруд, системи водовідведення, водопостачання		Похиленко О.В.
2.4.6. Капітальний ремонт Чумаківської ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Гагаріна, с. Чумаки		Калашник І.В.
2.4.7. Реконструкція Володимирівської медичної амбулаторії з відокремленням частини будівлі під службове житло		Калашник І.В.
2.4.8. Реконструкція котельні Томаківської центральної районної лікарні		Калашник І.В.
2.4.9. Ремонт спорткомплексу Томаківської ЗОШ № 1		Калашник В.А.
2.4.10. Встановлення сучасної системи опалення в сільських закладах культури		Калашник І.В.
2.4.11. Капітальний ремонт комунального закладу дитячої юнацько-спортивної школи		Калашник В.А.
2.4.12. Капітальний ремонт комунального дошкільного навчального закладу «Казка» Томаківської селищної ради		Калашник І.В.
2.4.13. Реконструкція котельні комунального дошкільного навчального закладу «Казка» Томаківської селищної ради		Калашник В.А.
2.4.14. Капітальний ремонт Преображенської ЗОШ І-ІІІ ступенів у НВК «ЗОШ-ДНЗ» шляхом створення двох навчально дошкільних груп		Калашник І.В.
2.4.15. Капітальний ремонт Михайлівської філії Томаківського НВК «ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ» №1 у «ЗОШ-ДНЗ» шляхом проведення енергозберігаючих заходів		Калашник І.В.
2.4.16. Капітальний ремонт Володимирівської філії Томаківського НВК «ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ» №1 у «ЗОШ-ДНЗ» шляхом утеплення фасадів		Калашник І.В.
2.4.17. Капітальний ремонт комунального дошкільного навчального закладу «Сонечко» с.Високе (ремонт даху та утеплення фасадів)		Калашник В.А.

3. Належний рівень надання публічних послуг та соціально-культурний розвиток активної громади		
3.1. Операційна ціль	Забезпечення якісного надання публічних (адміністративних, освітніх, медичних, соціальних, культурно спортивних) послуг (відповідальний Щербяк Т.П.)	
Проекти		Відповідальний
3.1.1. Створення центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) з елементами системи «електронного уряду»		Грабар Л.М.
3.1.2. Створення системи роботи зі зверненнями громадян засобами інтернет-технологій		Грабар Л.М.
3.1.3. Формування фонду соціального житла для виділення молодим спеціалістам – вчителям та лікарям		Величко О.Є.
3.1.4. Створення ОСББ в багатоповерховій частині житлового фонду		Дурнін В.А.
3.2. Операційна ціль	Соціально-культурний розвиток активної громади (відповідальний)	
Проекти		Відповідальний
3.2.1. Ребрендинг WEB-сайту Томаківської ОТГ		Дурнін В.А.
3.2.2. Розробити й упровадити туристичні маршрути для ознайомлення з історією краю, виховання почуття патріотизму у місцевої молоді, школярів		Криволапова С.М.
3.2.3. Проведення регулярних фольклорних фестивалів молоді, масових заходів та урочистих подій на базі історичних пам'яток, що знаходяться в громаді		Криволапова С.М.
3.2.4. Проведення щорічної комплексної спартакіади на кубок Томаківського селищного голови		Криволапова С.М.
3.2.5. Ремонт та обладнання будинків культури		Криволапова С.М.
3.2.6. Створення централізованої клубної системи		Криволапова С.М.
3.3. Операційна ціль	Благоустрій центральної частини селища (відповідальний)	
Проекти		Відповідальний
3.3.1. Створення інтернет-центру та безкоштовних точок доступу WIFI у центральній частині смт Томаківка, у прилеглих парках, куточках відпочинку та населених пунктах Томаківської ОТГ		Дурнін В.А.
3.3.2. Реконструкція центрального парку в смт Томаківка, створення куточків відпочинку в центральній частині селища		Калашник І.В.
3.3.3. Збільшення кількості та придання креативного дизайну зеленим насадженням у центрі селища		Криволапова С.В.
3.3.4. Створення велосипедних доріжок та місць паркування велосипедів		Супрун К.С.

Секретар Томаківської селищної ради

М.В.БІЛАШОВА

Положення
про Комітет з управління реалізацією Стратегії розвитку селищної
об'єднаної територіальної громади на період до 2022 року²

1. Колективним суб'єктом управління стратегією розвитку об'єднаної територіальної громади (далі – Стратегія) є Комітет з управління реалізацією стратегії (далі – КУРС), утворюваний розпорядженням селищного голови.

2. До складу КУРС включаються представники виконавчого комітету Томаківської селищної ради ради.

3. Управління процесом реалізації Стратегії здійснюється відповідно до принципів:

- несутеречності із стратегіями більш високого рівня (району, області, Національної стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»);

- забезпечення змістовного взаємозв'язку Стратегії з іншими плановими документами щодо поточної та перспективної діяльності з розвитку території (щорічна програма соціально-економічного розвитку громади, регіональні та державні цільові програми);

- своєчасності та попередження;

- персональної відповідальності;

- відкритості та прозорості для громадськості (регулярне оприлюднення звітів з виконання Стратегії на сайті Громади);

- поточної науково-комунікаційної підтримки реалізації Стратегії.

4. Керівником КУРС призначається перший заступник селищного голови.

5. Для здійснення поточної підтримки й щоденної координації ходу реалізації Стратегії призначається координатор стратегічного планування.

6. Базовою передумовою успішності процесу управління реалізацією Стратегії є *система персональної відповідальності* за виконання елементів Стратегії та Стратегії у цілому. Ця система передбачає декілька рівнів відповідальності:

- на верхньому рівні управління реалізацією Стратегії у цілому застосовується «принцип першого керівника», який передбачає, що загальне керівництво процесом реалізації стратегії здійснює перша особа –селищний голова, який поділяє всю повноту відповідальності за реалізацію Стратегії;

- відповідальність за реалізацію обраних стратегічних пріоритетів покладається, як правило, на заступників селищного голови;

- відповідальність за реалізацію стратегічних (у т.ч. операційних) цілей покладається, як правило, на начальників відповідних структурних підрозділів виконкому селищної ради;

- відповідальність за реалізацію проектів несе призначений керівник проекту, який очолює команду проекту.

² Далі - Положення

Перелічені відповідальні особи зафіксовані розпорядженням селищного голови про створення КУРС.

7. Визначити, що КУРС виконує наступні функції:

- організовує взаємодію структурних підрозділів виконавчих органів селищної ради, а також учасників-партнерів виконання Стратегії;
- у взаємодії із зовнішніми експертами заповнює паспорти проектів першого часового горизонту Стратегії (початок проектів 2017-2018 рр.);
- здійснює моніторинг і контролює виконання та фінансове забезпечення проектів Стратегії відповідно до її підсумкового документу;
- проводить регулярний моніторинг та кількісне оцінювання рівня виконання проектів, операційних та стратегічних цілей, стратегічних пріоритетів та Стратегії у цілому;
- корегує за необхідністю склад та кількісні оцінки вигод Громади, які планується отримати від реалізації проектів Стратегії;
- здійснює моніторинг досягнення запланованого з урахуванням впливу Стратегії рівня соціально-економічних індикаторів (показників) стану;
- аналізує результати кращих проектів і формує пропозиції щодо їх тиражування на інші населені пункти (території) громади, а також готує за рекомендаціями Регіонального проектного офісу пропозиції щодо тиражування касетних проектів на інші територіальні громади;
- використовує результати бенчмаркінгу діяльності громад-передових аналогів, формує пропозиції щодо врахування у власній Стратегії передового досвіду та кращих практик діяльності територіальних громад в конкурентному середовищі;
- аналізує дії найближчих громад-конкурентів, ризики та загрози, які від них надходять;
- здійснює підготовку квартальних та піврічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх селищному голові та презентує на засіданні виконкому селищної ради;
- готує щорічний звіт про стан виконання Стратегії, презентує його на першій в наступному році сесії селищної ради та розміщує його на сайті селищної ради;
- здійснює регулярне оприлюднення ходу та результатів виконання Стратегії на сайті селищної ради;
- формує пропозиції щодо змін до комплексу цілей та портфелю проектів Стратегії, їх фінансового забезпечення, індикаторів виконання Стратегії тощо.

8. Засідання КУРС проводяться за рішенням його голови, але не рідше одного разу на квартал.

9. Селищна рада заслуховує звіти про хід і результати реалізації Стратегії один раз на кожні півроку.

Секретар Томаківської селищної ради

М.В.БІЛАШОВА